

Pressuposts CAIB 2022

Informe economicofinancer

GOVERN
ILLES
BALEARIS

Pressuposts CAIB 2022

Direcció: Llorenç Pou Garcias

Director General de Model Econòmic i Ocupació

Realització Part I:

Maria de Lluc Deyá Morell
Joan Matamalas González
Miquel Quetglas Oliver
Maria del Mar Ribas Mas

Realització Part II:

Marta Gil de Sola Rullán
Xisco Oliver Rullán

Maquetació:

Margalida Roig Servera
Bernat Vidal Lara

Direcció General de Model Econòmic i Ocupació
Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball

Direcció General de Finançament
Conselleria d'Hisenda i Relacions Exteriors

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Montenegro, 5
07012 - Palma
Illes Balears (Spain)
Tel.: +34.971.788.526
Fax: +34.971.176.981
<http://dgeconomia.caib.es>
E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

ÍNDEX

Part I. Marc econòmic per als pressuposts de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears de l'exercici de 2022

1. Context Econòmic	4
1.1 Internacional	4
1.2 Espanya	6
1.3 Illes Balears	6
2. Evolució econòmica recent	7
2.1 Preus de Consum	9
2.2 Mercat Laboral	10
3. Annex Part I.	11

Part II. El pressupost d'ingressos no financers. Recursos de la Comunitat Autònoma de les Illes balears de l'exercici de 2021 i previsions per al 2022

4. Introducció	13
5. Tributs propis	14
6. El Sistema de Finançament Autonòmic (SFA)	15
6.1 Tributs cedits de l'SFA no subjectes a liquidació	16
6.2 Tributs cedits de l'SFA (subjectes a liquidació)	17
6.3 Fons de l'SFA	18
6.4 Compensació liquidació SII de 2017	20
7. Tributs cedits fora de l'SFA	20
8. Fons estatals (que no pertanyen a l'SFA)	21
8.1 Fons extraordinaris a rel de la COVID-19	21
8.2 Factor d'Insularitat de les Illes Balears	21
8.3 Fons específics o finalistes	21
9. Fons europeus	22
9.1 Fons recurrents	22
9.2 Fons Next Generation EU	22
10. Classificació econòmica dels ingressos no financers	23

1 Context Econòmic

Després dels efectes econòmics provocats per la pandèmia de la COVID-19 a l'any 2020, l'exercici 2021 marca l'inici de la recuperació dels nivells de producció. La millora de la situació sanitària i l'alleugeriment continuat de les mesures de contenció del virus estan reactivant les economies arreu del món, si bé a diferent ritme segons la regió. Les perspectives a curt termini semblen més encoratjadores d'allò que s'esperava fa un any. Fins i tot, la contracció del PIB en el conjunt del 2020 per a les Illes Balears va resultar més suau del que suggeria l'estimació preliminar de l'anterior informe econòmic-financer.

La disminució del nombre de noves infeccions i hospitalitzacions, gràcies a una estratègia de contenció eficaç i al progrés en la vacunació, han portat als estats a reobrir les seves economies, en benefici de les empreses del sector serveis, especialment. L'augment de l'optimisme entre consumidors i empreses, així com les dades de moviment de passatgers suggereixen que el repunt del consum ja està en marxa en el 2021 i que es reforçarà d'aquí a final d'any. També hi ha evidències d'un inici de la reactivació de l'activitat turística, que també hauria de beneficiar-se del nou certificat COVID digital de la UE.

1.1 Internacional

Segons el Fons Monetari Internacional (FMI), es preveu que l'economia mundial creixerà un 6,0% el 2021 i un 4,9% el 2022. La previsió mundial del 2021 es manté sense canvis respecte a la publicació d'abril de 2021, però cal dir que les revisions entre regions es compensen. Així, per una part, les perspectives per als mercats emergents i les economies en desenvolupament s'han reduït per al 2021, especialment per a l'Àsia emergent. Per contra, es revisa a l'alça la previsió per a les economies avançades. Aquestes revisions reflecteixen l'evolució de la pandèmia i els canvis en el suport a les polítiques expansives. L'actualització de mig punt percentual per al 2022 deriva en gran mesura de la previsió d'actualització per a les economies avançades i, en particular, dels Estats Units, on la legislació prevista ofereix un suport fiscal addicional a la segona meitat del 2021 i les mètriques sanitàries milloren de manera més àmplia.

Segons les projeccions de l'FMI, el grup d'**economies avançades** decreix un -4,6% en el 2020, front la previsió d'un -8,0% que aquest organisme estimava a mitjan any. Per al 2021 i 2022 l'FMI xifra el creixement en 5,6% i 4,4% respectivament. Aquestes perspectives de creixement s'han revisat per al 2021-22 a partir de la normalització de la situació prevista per a la segona meitat del 2021, a mesura que es produeix el desplegament de vacunes i gràcies al suport fiscal addicional. Les perspectives significativament millorades de l'economia nord-americana es deriven de l'impacte de la legislació prevista que augmenta la inversió en infraestructures i reforça la xarxa de seguretat social durant la segona meitat del 2021. Aquest canvi es veu parcialment compensat per la revisió a la baixa del 2021 per al Japó, que mostra restriccions més estrictes durant la primera meitat de l'any a mesura que augmenta el nombre de casos d'infeccions per COVID-19. L'FMI també preveu un impuls significatiu per a França, Alemanya, Itàlia i Espanya a final d'enguany i fins al 2022.

No obstant l'evidència de la recuperació, la incertesa i els riscos que envolten les perspectives de creixement són elevats, però es mantenen en general equilibrats. L'amenaça que suposa l'aparició i la propagació de variants subratlla la importància del camí cap a la vacunació completa. Els riscos econòmics es relacionen en particular amb la resposta de les llars i les empreses als canvis en les restriccions, igual que amb l'impacte de la retirada del suport a la política d'emergència. La inflació pot arribar a ser superior a la prevista si les restriccions d'oferta són més persistents i les pressions de preus de les matèries primeres es transmeten als preus de consum de forma majoritària.

El desenvolupament progressiu de la vacunació debilitaria encara més el vincle entre la propagació del virus, d'una banda, i les hospitalitzacions i les víctimes mortals, de l'altra, evitant així la necessitat d'un enduriment de les mesures de contenció. No obstant això, el ritme de desplegament de la vacunació pot començar a fregar la frontera d'acceptació. Finalment, la gravetat de la pandèmia en algunes regions fora de la UE i el progrés molt desigual de les campanyes de vacunació a tot el món continuaran presentant un risc per a la salut durant algun temps.

Segons l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), es preveu que el PIB real dels **Estats Units** creixi un 6,9% el 2021 i un 3,6% el 2022. La recuperació econòmica ha estat impulsada pels estímuls fiscals addicionals i per una campanya ràpida de vacunació. De conformitat amb aquest organisme, la taxa d'atur continuarà disminuint, fins i tot quan els treballadors més desanimats es tornin a incorporar al mercat laboral. L'augment dels salaris, combinat amb les transferències del govern i l'estalvi acumulat de les famílies, impulsarà el consum. La inflació dels preus bàsics augmentarà, però hauria de continuar sota control. La política fiscal exercirà una forta influència expansiva el 2021, malgrat restarà part del creixement del 2022 a mesura que caduquin les mesures d'estímul limitades en el temps. La política monetària seguirà sent molt acomodaticia, tot i que els rendiments dels bons a llarg termini augmentaran a mesura que la Reserva Federal comenci a reduir les compres d'actius. L'OCDE considera que els plans d'inversió nord-americans en infraestructures han de procurar reduir els nivells elevats d'emissions de carboni.

La recuperació de l'activitat econòmica a la **Xina** ha estat ràpida i el creixement arribarà al 8,5% aquest any i al 5,8% el 2022, suposant que la situació sanitària es mantingui sota control. La inversió continuarà sent un motor clau del creixement, mentre que el consum només es recuperarà gradualment. La forta demanda d'exportació mantindrà elevada la utilització de la capacitat de la indústria, però el baix pes de les importacions en el consum significa que l'augment dels preus de les matèries primeres importades només tindrà un impacte limitat sobre la inflació dels preus al consumidor. Després d'haver proporcionat un fort estímul a l'extensió del crèdit el 2020, se suposa que la política monetària xinesa es tornarà més neutral. La política fiscal proporcionarà menys suport que el 2020, ja que la recuperació és sòlida a la majoria de sectors. Cal reforçar la protecció social per impulsar el consum de manera sostenible i reiniciar el procés de reequilibri de la inversió al consum.

Després d'una forta recuperació del **Japó** a final del 2020, la reintroducció de mesures sanitàries a principi del 2021 ha afectat les perspectives econòmiques a curt termini. Tot i això, l'OCDE preveu que el PIB nipó s'expandirà un 2,6% el 2021 i un 2,0% el 2022, amb el suport de la forta recuperació de l'economia mundial i de la despesa pública. Les noves mesures sanitàries es van orientar més que abans, amb un efecte negatiu menor sobre el consum. A mesura que s'eliminen les restriccions i amb el suport del govern, s'espera que el consum es recuperi. Tot i això, un moderat creixement salarial i de l'ocupació limitarà la recuperació del consum, però una demanda externa més forta impulsarà les exportacions i donarà suport a una inversió més alta.

Quant al **petroli**, el preu del barril Brent a principi de setembre torna a superar els 70 dòlars per barril, de forma que continua l'escalada de preus des de principi d'any, quan tot just superava els 50 dòlars. L'oficina d'informació sobre l'energia (EIA) preveu que els preus mensuals de Brent mantinguin una mitjana de 68,61 dòlars/barril durant el 2021 i se suavitzin lleugerament en el 2022, quan estima una mitjana de 66,04 dòlars/barril.

Pel que fa al mercat de **divises**, després de la depreciació de l'euro respecte del dòlar del 2020, en el 2021 el tipus de canvi es manté estable. Des dels 0,8217 €//\$ de mitjana de gener, a principi de setembre el tipus de canvi se situa en els 0,8455 €//\$. A més, aquesta ràtio és molt semblant a la del mateix mes del 2020. Pel que fa a l'euro respecte de la lliura esterlina, la moneda comuna recupera el terreny perdut en el 2020. Al setembre, la lliura es canvia per 1,16 euros, mentre que en el tancament del 2020 el tipus era del voltant dels 1,10 €/£.

A mesura que s'aixequen gradualment les mesures de confinament, la Comissió Europea preveu que el creixement econòmic de la **zona euro** repuntarà amb força durant la segona meitat d'aquest any. Es preveu que el PIB creixi un 4,8% el 2021 i un 4,5% el 2022, impulsat pel consum privat, un considerable suport fiscal i una vigorosa demanda externa, sobretot dels Estats Units. L'atur disminuirà fins a situar-se en el 2022 als nivells anteriors a la crisi sanitària. Una implementació ràpida i efectiva del pla de recuperació de la UE reforçaria encara més la recuperació. Amb la previsió que la inflació es mantingui per sota de l'objectiu del BCE a final del 2022, la política monetària hauria de continuar sent acomodaticia. De la mateixa manera, les polítiques fiscals nacionals haurien de continuar donant suport fins que la recuperació hagi agafat impuls.

De conformitat amb les dades d'Eurostat, el PIB **alemany** disminueix un -2,0% intertrimestral el primer trimestre del 2021 però, en línia amb la relaxació gradual de les mesures de contenció, recupera un 1,6% en el segon trimestre. En una base anual, s'espera que el PIB real augmenti un 3,6% el 2021 i un 4,6% el 2022. Això és una mica superior al previst uns mesos enrere, en gran part a causa de la millora més ràpida de la situació sanitària i de les tendències més favorables en la confiança empresarial. La indústria manufacturera, centrada en l'exportació, creix amb força malgrat algunes interrupcions de la cadena de subministrament. L'expansió del treball a curt termini va moderar l'augment de l'atur durant la crisi, però la reabsorció d'aquests treballadors frenarà el descens de l'atur.

Les previsions de consens del Govern del **Regne Unit** estimen un fort creixement del PIB del 6,9% el 2021 i del 5,5% el 2022, en línia amb les xifres de l'OCDE. La recuperació s'accelera a mesura que es vacuna una gran part de la població i es redueixen progressivament les restriccions a l'activitat econòmica. El creixement està impulsat per un repunt del consum, sobretot dels serveis. S'espera que el PIB torni al seu nivell pre-pandèmic a principi del 2022. No obstant això, l'augment dels costos fronterers després de la sortida del mercat únic de la UE continuarà pesant sobre el comerç exterior. S'espera que l'atur arribi al màxim a final de 2021 a mesura que es retira el pla de protecció laboral. La inflació augmentarà a causa dels increments passats en els preus de les matèries primeres i del fort creixement del PIB, però hauria de mantenir-se per sota de l'objectiu d'inflació del 2%.

Le PIB de **França** aconseguí mantenir la producció en el primer trimestre del 2021 en comparació amb el darrer període de 2020 i reprèn el creixement intertrimestral en el segon trimestre d'enguany (1,1%). Els indicadors disponibles mostren un panorama més alcista a les perspectives econòmiques en els propers mesos. Així, s'espera que el PIB real anual augmenti un 6,0% el 2021 i un 4,2% el 2022. L'impacte de les restriccions que afecten els serveis que impliquen contacte proper, introduïdes a l'abril, ha estat més limitat del que s'esperava a la primavera. A més, l'acceleració del ritme de vacunació i la millora de la situació sanitària han facilitat que les restriccions s'alliberessin abans d'allò previst. En conseqüència, el sentiment dels consumidors i de les empreses ha millorat, cosa que suggereix que l'activitat econòmica, inclosos els sectors més afectats per la pandèmia, avança cap a un sòlid camí de recuperació. Es preveu que aquests avenços positius continuïn en els propers mesos. En particular, el consum de serveis repuntarà fortament, també amb el suport de la millor situació del que s'esperava al mercat laboral, on l'ocupació va augmentar el primer trimestre. Es preveu que el mercat laboral continuï beneficiant-se de mesures de suport, ja que el govern francès ha indicat que la seva retirada gradual estarà estretament lligada a la recuperació.

A **Itàlia** l'activitat econòmica va resultar més resistent de l'esperat i va augmentar lleugerament el primer trimestre d'aquest any (0,2% intertrimestral), tot i les mesures de contenció. En el segon trimestre la variació s'accelera fins al 2,7% respecte del primer. Les dades de rendiment del sector de la fabricació i les enquestes sobre empreses i consumidors suggereixen que el creixement del PIB real s'hauria de reforçar notablement en la segona meitat de l'any. Sobre una base anual, s'espera que el creixement del PIB real italià arribi al 5,0% el 2021 i al 4,2% el 2022. La previsió per al 2021 és significativament superior a la que publicà la Comissió Europea a la primavera d'enguany. Això es deu a la considerable revisió alcista del PIB al primer trimestre i a la resposta més forta de l'activitat econòmica a l'alleugeriment de la mobilitat i de les restriccions empresarials. Així, la millora de la situació sanitària, que va permetre que la majoria de les restriccions es relaxessin significativament el juny, estableix les bases per a una expansió sòlida i sostinguda durant el període previst. La inversió pública i privada, recolzada per la disminució de la incertesa de les empreses sobre les seves perspectives de demanda i la implementació del pla de recuperació i resiliència, continuarà sent el principal motor de creixement. S'espera que el consum privat repunti de manera considerable, ajudat per la millora de les perspectives del mercat laboral i el desenvolupament gradual de l'estalvi acumulat. Un entorn extern dinàmic hauria de beneficiar les exportacions de béns, però és probable que el retorn dels ingressos turístics sigui més gradual.

1.2 Espanya

De conformitat amb l'escenari macroeconòmic del Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital de 27 de juliol de 2021, el PIB espanyol repuntarà un 6,5% en el 2021 i mantindrà l'acceleració fins a registrar un 7,0% en el 2022. Aquestes xifres encaixen dintre de les estimacions trimestrals realitzades per l'INE, atès que en el primer i segon períodes del 2021 les taxes interanuals arriben a un -4,2% i un 19,8% respectivament.

Respecte de les previsions d'altres organismes, l'FMI preveu que l'economia d'Espanya creixerà un 6,2% el 2021. En aquest cas, la continuació de la recuperació posterior al 2022 seria més lenta i la xifra en un 5,8%. La previsió de l'OCDE, publicada ja al maig, preveu que el PIB espanyol creixi un 5,9% el 2021 i un 6,3% el 2022. A tots els casos, el revifament està recolzat per la demanda acumulada, el pla nacional de recuperació i una captació gradual del turisme. La reducció de la incertesa provocarà un fort descens de l'estalvi preventiu i donarà suport al consum privat. S'espera que la inversió augmenti significativament a partir de la segona meitat del 2021, a mesura que les expectatives millorin i els fons *Next Generation* de la UE proporcionin suport addicional.

Les previsions de la Comissió Europea per a Espanya combinen els resultats de l'OCDE i de l'FMI. Així, per al tancament del 2021, estima l'augment del PIB en un 6,2% (igual que l'FMI), similar al 6,3% de l'any

1.3 Illes Balears

De conformitat amb les previsions de la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació¹, es preveu que l'economia de les Illes Balears augmenti el valor afegit brut un 11,6% el 2021. L'arxipèlag balear patí un fort daltabaix l'any 2020, quan esclatà la pandèmia de la COVID-19 i es donà una reducció de la producció d'un -20,6%. Tot i l'elevada caiguda que representa aquesta xifra, s'ha revisada a l'alça respecte de la previsió estimada a l'anterior Informe econòmic-financer, quan la caiguda es preveia d'un -28,8%. Així les coses, l'any 2021 marca l'inici de la recuperació de la senda de la normalitat.

Les restriccions a la mobilitat i a certes activitats econòmiques s'han anat alleugerint gràcies a la positiva evolució del nombre de contagis i d'ingressos hospitalaris a les Illes Balears. L'avanç de la vacunació, especialment entre els col·lectius més vulnerables, ha permès doblegar la incidència acumulada de casos. Així, la millora de la situació sanitària s'ha traslladat a l'economia. No obstant això, en el primer trimestre del 2021 la variació interanual del VAB balear roman encara en negatiu (-7,5%). Cal tenir en compte que no fou fins a final del primer trimestre del 2020 quan esclatà l'emergència sanitària i s'implantaren les mesures necessàries de contenció. En canvi, en el segon trimestre queda palès l'increment substancial de l'activitat productiva i se supera el 21,7% respecte del segon trimestre del 2020. Com es veurà més endavant, la recuperació és generalitzada a tots els sectors, especialment en totes les branques més afectades per la crisi sanitària.

Els mesos del 2021 pels quals ja es disposa de dades turístiques, mostren la creixent afluència de visitants a l'arxipèlag balear. Tal i com es detallarà més endavant, fins al juliol el nombre de turistes és de 3,6 milions, més del doble que la xifra del 2020. També cal destacar que encara queden lluny els registres del 2019 (l'acumulat del 2021 no arriba al 40% del nombre equivalent del 2019). La pèrdua de confiança turística que introduí la pandèmia ha fet que la població esculli destinacions més properes al lloc de residència. Així, sobresurt la recuperació del nombre de turistes espanyols, que s'acosta als dos

següent (la mateixa variació que l'OCDE).

El PIB real a Espanya va disminuir un 0,4% el primer trimestre d'aquest any per l'impacte de les mesures de contenció de virus i les interrupcions meteorològiques (tempesta "Filomena"). Després de la millora de la situació sanitària, el ràpid avanç de la campanya de vacunació i l'eliminació gradual de les mesures de contenció, el PIB real es recupera un 2,8% el segon trimestre respecte del període immediatament anterior.

Al mercat laboral, el ritme de creació d'ocupació i la sortida dels treballadors dels ERTOS en els sectors de serveis més afectats s'ha accelerat significativament des del final de l'estat d'alarma el 9 de maig. Altres indicadors continuen millorant constantment, inclosos els sentiments empresarials i la confiança dels consumidors. Això suggereix una solidificació de la recuperació la qual s'espera que continuï en el segon semestre. El consum privat i la inversió es recuperaran fortament el 2021 i el 2022, després de la brusca disminució del 2020. Es preveu que el consum privat es beneficiarà de l'evolució positiva del mercat laboral i de la normalització gradual del comportament de l'estalvi de les llars. Mentrestant, s'espera que la implementació del pla de recuperació i resiliència enfortirà la inversió pública i privada i proporcionarà un impuls addicional a la recuperació econòmica, especialment el 2022.

terços de la xifra del 2019, mentre que el turisme estranger encara no arriba ni a un terç que fa dos anys.

En el segon semestre del 2021 la millora sanitària ha estirat a la millora econòmica. Considerant que aquesta tendència a l'alça es mantingui fins a final d'any, la previsió de creixement real pel conjunt del 2021 se situa en el 11,6%. Per illes, l'arxipèlag pitiús serà el que tindrà una variació interanual més alta (11,8%), si bé cal advertir que també és la regió amb un descens més accentuat en el conjunt del 2020. Contràriament, Menorca, que patí amb menys intensitat els efectes econòmics de la pandèmia l'any passat, deixa l'estimació de creixement pel 2021 en un 9,3%. Finalment, es preveu que Mallorca incrementi la producció un 11,7% en el 2021 respecte del 2020.

La recuperació del 2022 superarà el 12,1% a les Illes Balears. Seguint amb la mateixa tònica que el 2021, les Pitiüses mostren la previsió de creixement més destacada, un 15,2%. En aquesta ocasió, Menorca repunta amb més força i arriba a una estimació de creixement del 13,2%. Mallorca tot junt una mica més endarrerida i té una previsió similar a la del 2021 (11,6%). Amb tot, les dues Illes Gimnèsiques, Mallorca i Menorca, recuperaran a final del 2022 els nivells del 2019, mentre que Eivissa i Formentera encara romandran un 4% per davall.

Quant al **PIB en termes nominals del 2021, se'n preveu un creixement del 12,9%, amb la qual cosa situaria el valor nominal en els 30.634,51 milions d'euros.** Pel que fa a l'any 2022 se n'estima un increment del 13,8%; en cas de complir-se les previsions, el PIB d'aquest any arribaria a una quantitat de 34.852 milions d'euros, superant el nivell del 2019 en termes corrents. L'estimació dels deflactors prové del percentatge previst per al conjunt estatal a l'Escenari Macroeconòmic 2021-2022 elaborat pel Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital amb data 27 de juliol de 2021 i que estableix unes taxes del deflactor per a l'any 2021 del 1,2% i per a l'any 2022 de l'1,5%.

¹ Veure metodologia a: http://www.caib.es/altreswebs/indicadoreseconomia/FitxersDG/benchmark_v2.pdf

2 Evolució econòmica recent

La forta caiguda de la producció al 2020, d'aproximadament una cinquena part en relació amb la del 2019, s'explica per les davallades de dos dígits en la majoria de sectors productius, amb l'excepció de l'agropesquer i de la construcció, que tanquen l'exercici amb els decreixements més moderats.

El sector **agropesquer** tancà l'any 2020 amb una taxa de decreixement d'un -3,8%, i són les branques d'aquesta activitat les que millor comportament presenten. La previsió per al 2021 és d'una taxa de creixement que frega les dues xifres (9,9%) i per al 2022 es queda en un 4,7%.

Al 2020, d'acord amb les dades de la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació, el VAB generat pel sector de la **indústria i l'energia** registra, després dels serveis, la contracció més intensa i tanca l'exercici amb un -18,5% interanual. No obstant això, tant en el primer trimestre de 2021 (4,3%) com, sobretot, en el segon (27,6%) presenta una clara recuperació que situa el sector secundari per sobre de l'avanç del conjunt de l'economia. La previsió per a l'exercici actual estima igualment una recuperació sostinguda amb un valor interanual d'un 11,8%, la més pronunciada després del sector de serveis.

Arran de la pandèmia, la producció industrial durant el 2020 presenta un balanç encara més negatiu que el dels dos anys precedents. La taxa de variació interanual és d'un -20,9% i queda 14,6 punts percentuals per sota del valor del 2019 (-6,3%). Totes les destinacions econòmiques dels béns experimenten retrocessos importants, en especial els béns de consum durador (-40,3%). La baixada menys dràstica correspon als béns intermedis, amb una variació mitjana del -9,5%. Desagregant per grups de la CNAE s'observa el mateix comportament. La indústria manufacturera presenta una variació interanual per sota de la mitjana (-22,7%) mentre que l'extractiva i la de subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat davallen, respectivament, un -16,4% i un -18,8%.

L'evolució més recent de la producció industrial es distingeix per la recuperació que es produeix sobretot en el segon trimestre de 2021. Així, considerant el primer semestre d'enguany, la variació mitjana avança un 5,1% respecte del mateix període de l'any passat.

D'altra banda, la facturació de les empreses industrials, que en el 2020 experimenta un retrocés del -21,6%, reviscola visiblement ja en el mes de març d'enguany i la variació de la mitjana de l'índex del volum de negocis del primer semestre registra un avanç interanual d'un 7,0%.

Al 2020, la demanda d'energia elèctrica a les Illes (4.933 GW) també es ressent de la forta contracció de l'activitat econòmica i en el conjunt de l'arxipèlag disminueix un -19,2% en relació a la del 2019 i totes les illes registren davallades semblants. D'acord amb les dades provisionals de Red Eléctrica de España (REE), la demanda màxima diària en el període estival, que comprèn els mesos de juny a setembre, es produeix el 31 de juliol, amb un consum de 21,3 GW, mentre que en el període hivernal es produeix el 13 de gener, amb 16,0 GW. Les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle associades a la generació durant l'exercici de 2020 (1.685,4 ktCO₂ eq.) es reduïen gairebé a la meitat (-49,4%) a causa de la menor presència de la tecnologia basada en el carbó. Altrament,

seguint les dades que publica l'Ibestat, durant el 2020 la generació d'energia renovable (236,2 GW) a les Illes es redueix un 10,0% però augmenta el seu pes en el total produït en 0,5 punts percentuals.

D'altra banda, amb la recuperació gradual de l'activitat econòmica, la demanda acumulada entre el gener i el juliol del 2021 en el conjunt de l'arxipèlag (3.060,7 GW) s'incrementa un 9,4% respecte del mateix període de l'any passat. La pujada més pronunciada es produeix a Formentera (22,9%) i la més moderada a Mallorca (8,2%). Les emissions de GEH vinculades a la producció elèctrica augmenten quasi un 17,0%. En aquest mateix període, l'energia renovable generada a les Illes experimenta un repunt significatiu (31,8%) gràcies, principalment, a la major aportació de la fotovoltaica.

Finalment, durant el 2020 l'afiliació mitjana a la Seguretat Social en el sector de la indústria i l'energia davalla un -3,9% interanual. La caiguda és major en el règim general (-4,5%) que en el d'autònoms (-1,4%). L'evolució més recent, especialment a partir del mes de juny d'enguany, reflecteix també els efectes de la progressiva represa de l'activitat econòmica i l'afiliació retorna a valors interanuals positius. Tot i així, l'afiliació mitjana de gener a agost encara presenta una variació negativa i se situa, considerant el règim general i el d'autònoms, un -2,0% per sota la del mateix període del 2020.

La **construcció**, juntament amb l'agropesquer, és el sector que esmorteeix millor el daltabaix provocat per la pandèmia del coronavirus. Al 2020 presenta un retrocés del VAB d'un -6,0% interanual, molt per sobre de la mitjana de tota l'economia (-20,6%). D'acord amb el càlcul que realitza la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació, durant el primer trimestre del 2021 el sector es manté encara en negatiu (-3,7%). En el segon trimestre, en canvi, repunta amb força i situa la variació interanual en un 8,4%, lluny no obstant dels avanços de la resta de sectors econòmics. Per al final de l'exercici s'estima també una pujada del VAB (5,2%) més continguda que la del conjunt de l'economia (11,6%).

Quant a l'edificació residencial, d'acord amb l'estadística que publica el Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, durant el 2020 el nombre d'habitatges acabats a les Illes Balears és de 3.152, gairebé un 12,0% més que en el 2019. El valor de la liquidació de les obres arriba a 691,0 M€, amb un creixement interanual d'un 16,5%. Amb informació referida als primers cinc mesos del 2021, les certificacions de final d'obra (1.153) segueixen la mateixa tendència i registren un augment d'un 7,8% interanual mentre que el valor de la liquidació (237,1 M€) minva lleugerament i se situa en un -2,4%.

Per altra part, malgrat en el 2020 s'observa una disminució considerable, de més d'un -17,0%, en el nombre total de projectes d'obra en construcció, de gener a maig del 2021, considerant els visats d'obra nova i d'ampliació i/o reforma, es registra un fort creixement interanual (43,4%). Aquesta recuperació de l'oferta es correspon també amb la pujada de la demanda d'habitatges en el 2021. Així, d'acord amb l'estadística de transmissions de drets de propietat, la compravenda d'habitatges durant el primer semestre d'enguany s'incrementa gairebé un 9,0% i afecta tant a l'habitatge nou (22,5%) com al de segona mà (6,0%).

Al llarg del 2020 els preus de l'habitatge han continuat pujant de forma constant i, en el cas de l'habitatge nou, fins i tot a un ritme superior al de l'any precedent ja que l'exercici es tanca amb una variació interanual d'un 10,6%, 2,7 p. p. per sobre del registre del 2019. En canvi, l'índex de l'habitatge de segona mà sembla reflectir un cert ajust dels preus i en els darrers trimestres registra les taxes de variació més baixes d'èncà del 2014. De fet, al 2020 cedeix 2,3 p. p. i la taxa de variació interanual se situa en un 3,5% respecte del 2019. Altrament, quant a l'evolució més recent dels preus de l'habitatge i d'acord amb els índex que publica l'INE, en el primer trimestre de 2021 continuen a l'alça però amb valors més moderats que els dels trimestres precedents. En qualsevol cas, es mantenen ben vívides les diferències de preu en funció de la tipologia atès que el relatiu a l'habitatge nou s'incrementa aquest primer trimestre un 5,7% interanual mentre que el de segona mà puja sols un 0,8%.

Tot i que els tipus d'interès es mantenen a nivells baixos i les previsions sobre la seva evolució a curt i mitjà termini els continuen situant en negatiu, al 2020 tant el nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges com l'import subscrit davallen visiblement, amb taxes de variació interanual d'un -5,6% i d'un -7,9%, respectivament. De gener a juny de 2021 s'observa igualment una davallada significativa en el nombre d'hipoteques contractades (-15,6%) encara que l'import concedit presenta un increment interanual també significatiu (10,6%).

La demanda de construcció realitzada per les diferents administracions públiques de les Illes Balears al llarg del 2020 cau de forma molt notòria. La licitació oficial d'obra pública arriba als 324,2 milions d'euros i representa un -47,0% menys que la del 2019. Es tracta d'una de les davallades autonòmiques més marcades i se situa lluny de la taxa del conjunt de l'Estat (6,7%). Durant el primer semestre del 2021 es recupera i l'import acumulat, d'acord amb l'estadística del Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, arriba gairebé a 155,0 M€ que representen una taxa de variació acumulada del 19,8%.

Finalment, al 2020 l'afiliació a la Seguretat Social en la construcció, considerant els règims general i d'autònoms, registra la davallada sectorial més moderada en termes relatius (-1,7%). A partir del mes d'abril del 2021 encadena cinc mesos de pujades consecutives i és l'únic sector econòmic que en els vuit mesos transcorreguts presenta una taxa de variació interanual positiva (0,8%).

Al 2020, el valor afegit brut (VAB) del sector de **serveis** registra una baixada interanual del -22,3%, més intensa que la del conjunt de l'economia (-20,6%). La forta contracció es perllonga durant el primer trimestre del 2021 (-9,2%) si bé en el segon trimestre presenta ja un repunt important (22,5%), lleugerament per sobre del conjunt de l'economia (21,7%). El creixement estimat per a l'acabament de l'exercici és d'un 12,2%.

D'altra banda, segons la informació dels indicadors d'activitat del sector de serveis (IASS), en concret de l'índex de volum de negoci, al 2020 la facturació de les empreses de serveis de mercat no financers a les Balears baixa un -37,8%, mentre que en el conjunt de l'Estat el retrocés no és tan intens (-15,6%). Els efectes de la pandèmia així com les mesures aplicades per contenir-la han afectat sobretot a les vendes dels serveis més vinculats a l'activitat turística. L'hosteleria (-70,8%), el transport i emmagatzematge (-52,9%) i les activitats administratives i serveis auxiliars (-55,6%) són els serveis que perden més vendes. En canvi, els que presenten davallades menys dràstiques són els d'informació i comunicacions (-13,6%), els professionals, científics i tècnics (-16,6%) i els de comerç (-20,9%).

Si bé en els primers mesos de 2021 persisteix la pauta descrita per al 2020, a partir del mes d'abril s'inverteix la tendència i es registra una forta recuperació de la facturació també de la mà dels serveis més vinculats al negoci turístic. Així, en el període comprès entre el gener i el juny d'enguany, la variació de la mitjana de l'índex de volum de negoci registra un avanç d'un 4,6%. Les activitats que en el primer semestre han recobrat el dinamisme de forma més visible són les d'hosteleria (27,1%) i el comerç (12,2%). La resta d'activitats també registren un fort repunt en els darrers mesos però la variació mitjana de tot el primer semestre roman en valors negatius. És el cas dels serveis de transport i emmagatzematge (-0,1%), dels professionals, científics i tècnics (-2,3%), d'informació i comunicacions (-5,6%) i, finalment, de les activitats administratives i serveis auxiliars (-29,4%).

Pel que fa al comerç al detall, una de les principals activitats del sector, l'índex del volum de negoci (ICM) evidencia a l'igual de la resta d'indicadors la baixada de les vendes. L'exercici de 2020 es tanca a les Illes amb un retrocés del -14,6% i a Espanya del -6,8%. No obstant això, d'èncà del març del 2021, mostra un major dinamisme i entre el gener i el juliol registra un increment de la facturació del 8,5% respecte del mateix període de l'any passat, sensiblement per sobre de la variació mitjana de l'Estat (5,8%).

Finalment, l'afiliació mitjana en el sector durant el 2020 disminueix gairebé un -11,0% i les taxes de variació interanuals negatives es mantenen fins al maig d'enguany. Amb la represa de l'activitat turística, en concret a partir del mes de juny, es trenca la ratxa iniciada a causa de la pandèmia i es registre un fort creixement de l'afiliació encara que, considerant els dos quadrimestres transcorreguts del 2021, l'afiliació mitjana encara presenta un valor interanual negatiu (-1,0%).

El **turisme** ha estat un dels sectors més afectats per la crisi derivada de la pandèmia de la COVID-19. Les dades de balanç del 2020 havien mostrat una caiguda abrupta de les xifres del 2019. Així durant el 2020 arriben 3,1 milions de turistes a les Illes Balears, el que suposa un descens del -81,1% respecte del 2019. Aquest important descens es deu principalment al tancament de fronteres determinat per la declaració de l'Estat d'alarma del mes de març. El turisme internacional cau considerablement (-87,4%), no tant el turisme nacional (-49,6%). Més en detall, cauen amb força els turistes d'origen britànic (-93,9%) i els francesos són els que menys davallen, amb un -76,3%. El flux de visitants dels primers set mesos de l'any 2021 s'ha incrementat en un 117,8%, tot i que encara presenten una caiguda del -61,9% respecte al mateix període de l'any 2019.

Balears ha estat una de les comunitats més castigades per la crisi ocasionada per la pandèmia de la COVID-19 al llarg d'enguany. La darrera onada de contagis hagués pogut fer perillar la temporada turística a les Illes Balears. A més els governs britànic i alemany introduïren canvis respecte als viatges dels seus ciutadans a les Illes, els quals afectaven a la imposició de la quarantena a les persones no vacunades i a l'exigència de tests PCR per poder retornar als seus països d'origen. Tot plegat ha fet que aquesta temporada turística hagi estat complexa i difícil. Malgrat això, gràcies al bon ritme de vacunació que s'ha dut a terme a les Illes, s'ha seguit amb la temporada turística. Així les coses, fer estimacions de l'arribada del nombre de turistes és una tasca molt complicada, atès que s'han donat moltes facilitats per fer cancel·lacions i la tasca esdevé complexa. El mes de juliol, la planta hotelera ha estat oberta un 78,7% i l'estimació és mantenir aquest nivell o fins i tot augmentar-lo en el mes d'agost i allargar la temporada sempre que no es donin rebrots considerables de la COVID-19. La despesa turística del 2020 sofreix una forta caiguda i romp la tendència

ascendent de l'any anterior i disminueix en termes interanuals un -83,8% fins a arribar a 2.678,5 milions d'euros. El mercat internacional mostra una caiguda molt més accentuada (-87,6%) que el turisme nacional (-49,0%). D'acord amb les dades conegudes fins a juliol del 2021 la despesa turística acumulada augmenta un 160,2% respecte al mateix període de l'any 2020. Ara bé, aquest augment no ha estat suficient per recuperar el mateix nivell que l'any previ a la pandèmia i experimenta una caiguda respecte del 2019 d'un -60,8%. El turisme internacional s'ha incrementat en comparació al 2020 en un 188,2%, així i tot, si s'analitza respecte del 2019, encara presenta una caiguda del -64,0%. El turisme nacional creix un 87,8% respecte del 2020 i suposa la recuperació del 70% de la despesa turística de l'any 2019. Per illes, Menorca és la que s'ha recuperat millor assolint nivells de despesa turística nacional semblants als de l'any 2019.

Pel que fa als viatgers que pernocten a un establiment hotelier en el 2020, atesa la forta caiguda dels turistes arribats a les illes, es tradueix amb un descens del -86,8%. Seguint la tendència dels indicadors anteriors, el turisme domèstic és el que té una caiguda més lleugera (-56,7%) i els viatgers estrangers només representen quasi un 9% dels arribats a l'any anterior. Durant els primers set mesos del 2021, els viatgers augmentaren un 186,7%, encara lluny de les xifres del 2019, i experimenten una caiguda respecte a l'any prepandèmic d'un -67,0%. Per la seva banda, les pernoctacions augmenten respecte a 2020 més d'un 200%, però només recuperen un 30% de les pernoctacions de l'any 2019.

El grau d'ocupació sobre les places existents en el mes de juliol del 2021 augmenta i es situa en el 78,7%, molt superior al del 2020 (45,6%), però inferior al del mateix període del 2019, quan fregava el 100% (96,9%).

2.1 Preus de Consum

Al 2020, en un context caracteritzat per les disrupcions en les cadenes de producció i per la forta caiguda de l'activitat provocades per la pandèmia, la inflació a les Illes Balears presenta un resultat negatiu. L'exercici es tanca amb una variació mitjana respecte del 2019 d'un -0,3%, el mateix valor que el del conjunt de l'Estat i 0,8 punts percentuals inferior al registre del 2019.

Aquest resultat negatiu s'explica sobretot per la baixada dels preus dels productes energètics. De fet, els grups de consum més sensibles a l'impacte deflacionista de la COVID-19 són precisament els de transport (-2,9%) i el d'habitatge, aigua, electricitat i gas (-2,7%). A l'altre extrem, els més inflacionistes són el d'aliments i begudes no alcohòliques (1,9%), ensenyament (1,5%), altres béns i serveis (1,4%) i vestit i calçat (1,1%). La resta de grups tanquen l'exercici en positiu o negatiu, si bé amb valors més moderats que els esmentats.

Contràriament a l'índex general, la inflació subjacent evoluciona lleugerament a l'alça i, al 2020, registra una taxa de variació mitjana d'un 0,6%, una dècima percentual inferior a la del 2019 i també a la d'Espanya (0,7%).

En el primer trimestre d'enguany s'observa un canvi de tendència tant a les Illes com a Espanya i els preus, després de nou mesos a la baixa, retornen als valors positius. Amb tot, el comportament més recent de

Els passatgers arribats entre el gener i el desembre de l'any 2020 a les Illes Balears per via aèria disminueixen un -77,5% en comparació amb l'any 2019. Així, durant l'any 2020 n'arriben 4,6 milions als aeroports de les Illes Balears i es romp abruptament la tendència al alça dels anys anteriors. En el 2019 arribaren 11,9 milions de passatgers i la xifra del 2020 suposa una davallada del -62,1%. Entre els principals països emissors, el Regne Unit és el que cau amb més força, amb un -93,6%, mentre que el turisme espanyol presenta una caiguda del -56,2%. Durant els primers set mesos del 2021 el transport aeri ha augmentat un 74,5% al conjunt dels aeroports de les Balears. Aquest any, amb l'obertura de les fronteres, el mercat francès és el que és comporta millor. Concretament a l'illa de Menorca el passatge francès s'incrementa un 14,9% respecte a l'any 2019. Per la resta de mercats emissors, les caigudes dels passatgers arribats al conjunt de les Illes Balears oscil·len entre el -86,5% del mercat britànic i -61,4% en el mercat alemany en comparació a l'any 2019.

Paral·lelament, el flux de passatgers per via marítima en línia regular va rompre la tendència positiva en el 2020, amb una caiguda del -46,6% respecte al 2019. Ara bé, les xifres fins a juny del 2021 registren un increment de passatgers per via marítima del 66,2% en el conjunt de les Illes Balears, més accentuat a Formentera (108,5%) i Eivissa (71,7%), tot i que Mallorca (30,3%) i Menorca (26,6%) també presenten increments significatius. Encara no s'han recuperat les xifres de passatgers de l'any 2019, i les darreres xifres presenten una caiguda del -38,2% en el conjunt de les illes en comparació a les dades prepandèmiques.

D'altra banda, el trànsit de passatgers en creuers turístics a les Illes Balears en l'any 2021 s'ha reactivat el 17 de juny després d'haver estat aturat durant quinze mesos. Al llarg del mes de juny arribaren 3.409 creueristes, tan sols un 1,3% dels creueristes que arribaren al mateix període del 2019.

la inflació està marcat pel fort increment que es registra d'ençà del mes d'abril a causa de l'encariment de l'electricitat i dels carburants per al transport personal.

Així, doncs, de gener a juliol de 2021 i en termes de variació acumulada des del desembre de 2020, els preus pugen un 2,2%. Els grups més inflacionistes, com dèiem, són el transport (6,8%) i l'habitatge, aigua, electricitat i gas (6,2%). Amb la desaparició de les restriccions i la recuperació de l'arribada de turistes també s'han accelerat els preus dels grups de restaurants i hotels (2,7%), sanitat (2,4%) i oci i cultura (1,2%). L'únic grup que roman en negatiu és el vestit i calçat (-11,0%).

Al juliol, el darrer mes amb dades disponibles, la variació interanual de l'índex general se situa en un 3,0% i, si bé en línies general es manté l'escenari descrit per al conjunt del període, també s'han de ressenyar, a més de les pujades de l'electricitat i dels carburants, els repunts registrats en els grups de mobles i articles de la llar i d'aliments i begudes no alcohòliques.

Altrament, la inflació subjacent s'ha mantingut més estable i al juliol registra, respecte del desembre de l'any passat, una taxa de variació d'un 0,6%, mentre que a Espanya és d'un -0,3%. S'ha de comentar, com a nota destacada, que en els darrers quatre mesos s'han registrat a les Illes els diferencials més alts, per sobre de 2,0 p.p.

D'altra banda, la Comissió Europea, en la previsió macroeconòmica publicada el mes de juliol —*Summer 2021 Economic Forecast: Reopening fuels recovery*²—, confirma que en el 2021 els preus a Espanya continuaran a l'alça i la variació interanual de l'IPC harmonitzat se situarà en un 2,1%, dues dècimes percentuals per sobre del valor

previst per a la mitjana del país de l'euro zona (1,9%). Altrament, amb vistes a l'avaluació del creixement real, d'acord amb les previsions de l'*Actualización del Programa de Estabilidad 2021-2024*³, publicades pel Ministeri d'Hisenda, en el 2021 la variació del deflactor del PIB se situarà en un 1,2%, i en el 2022 en l'1,5%.

2.2 Mercat Laboral

La població activa de les Illes suma 630.000 persones el 2020, el que suposa un descens del -2,7% respecte a la xifra del 2019. Els efectes del confinament durant el 2020, i sobretot del segon trimestre, incideixen en el fet de no poder estar ni ocupat ni en recerca activa de feina. En contrapartida, la població inactiva experimenta un notable increment, del 9,7% fins assolir les 392.500 persones, la xifra més alta de tota la sèrie històrica.

Segons les dades de la TGSS, el 2020, any excepcional derivat de la pandèmia, tanca, de mitjana, amb 462.612 treballadors d'alta a la Seguretat Social. En termes interanuals, representa un descens del -8,7%. Després de quatre anys consecutius de significatius increments del nombre d'afiliats, l'any 2020 suposa un trencament de la tendència positiva i el valor se situa al voltant de les xifres del 2016. A més, pel que fa a les hores treballades, i segons les dades de l'Ibestat, l'afiliació equivalent a temps complet cau un -11,4% el darrer any; és a dir, a més d'haver-hi menys persones fent feina, també cau el nombre d'hores treballades.

Quant a les darreres dades disponibles del 2021, i un cop represa l'activitat econòmica i sempre tenint en compte les restriccions a causa de la COVID-19, els mesos d'estiu han suposat notables increments de l'afiliació gràcies amb l'obertura del turisme. En concret, el mes d'agost del 2021 el nombre de treballadors d'alta a la Seguretat Social supera en un 7,6% la xifra de l'any anterior, i les Illes Balears esdevenen la comunitat autònoma amb el major ritme de creació d'ocupació, per sobre la xifra del conjunt d'Espanya (3,6%). Tanmateix, pel que fa a l'acumulat de gener a agost del 2021 l'afiliació se situa un 0,5% per sota la del mateix període del 2020, atès que les caigudes del primer trimestre del 2021 varen ser significatives.

En el 2021 s'ha mantingut prorrogada la figura protectora dels expedients temporals d'ocupació, que a les Illes Balears varen arribar a suposar més del 30% del total de treballadors afiliats a la Seguretat Social durant els mesos més durs de la pandèmia en el 2020. Així, en el 2021 ha baixat mes a mes el nombre de treballadors acollits a un ERTO fins a assolir en el mes d'agost els 17.635 treballadors, la xifra més baixa des de l'inici de la pandèmia, i que suposen el 3,2% del total de l'afiliació. En el conjunt d'Espanya els treballadors en ERTO representen a l'agost l'1,4% del total de l'afiliació.

De conformitat amb les dades facilitades per l'Ibestat, el nombre de treballadors equivalents a jornada completa (EJC) l'any 2020 és de 352.556,6, la qual cosa implica una caiguda del -22,6%.

Cal dir que en el còmput de les hores efectives no s'inclouen els treballadors en situació d'ERTO. Considerant la mateixa evolució de la productivitat que estima el Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital per al conjunt nacional⁴, el nombre de treballadors EJC augmentarà un 9,0% el 2021 i un 7,6% el 2022.

D'altra banda, les Illes Balears tanquen el 2020 amb una mitjana de 73.042 persones inscrites a les llistes del SOIB, el que representa un increment del 50,1% respecte a la xifra del 2019. Per trobar una xifra superior d'atur registrat s'ha de remuntar fins l'any 2014. En comparació, en el conjunt d'Espanya es va donar un augment del 17,8%. De fet, les Illes Balears és la comunitat autònoma amb el major creixement interanual de les xifres d'atur. Pel que fa a la taxa d'atur, i segons les dades de l'enquesta de població activa, les Illes Balears se situa en el 2020 en el 16,1%, per sobre la taxa del conjunt d'Espanya, que ha estat del 15,5%.

Dins del 2021, i segons les darreres dades disponibles, la xifra d'aturats ha iniciat una tendència decreixent, sobretot a partir dels mesos d'estiu i gràcies sobretot a l'inici de la temporada turística. El mes d'agost se situa en els 48.599 aturats, un 34,1% per sota de la xifra del 2020, i encadena tres mesos consecutius de descensos interanuals. La taxa d'atur administratiu s'ha situat en el mes d'agost en el 8,1%, per sota la del conjunt d'Espanya (14,6%). De fet, les Illes Balears és la única comunitat autònoma que se situa per sota del 10%, si bé el context de la temporada turística és menys favorable que anys anteriors.

Segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE, el nombre d'empreses de les Balears del 2020 creix respecte de l'any anterior per sisè any consecutiu (1,3%). Aquestes dades són a 1 de gener del 2020 i no estan contaminades pels efectes de la COVID-19. En canvi, els comptes de cotització d'alta de la Tresoreria General de la Seguretat Social (TGSS) registren un descens del -7,7%, perquè incorporen les conseqüències de les restriccions, i la caiguda és del -8,5% si només es tenen en compte els inscrits al règim general.

Segons les dades disponibles del 2021 i pel que fa als comptes de cotització inscrits al règim general, es repeteix el mateix esquema que amb les dades d'afiliació i atur. Així, cauen en termes interanuals fins al mes de maig i a partir de l'inici de l'estiu, i gràcies a la reactivació de gran part de l'economia, es comencen a registrar increments, que en el mes de juny ha estat del 3,5% i al juliol del 2,4%.

² https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/summer-2021-economic-forecast_en

³ https://portal.mineco.gob.es/RecursosArticulo/mineco/economia/macro/mensuales/Programa_Estabilidad.2021-2024.pdf

⁴ Actualització del Programa d'Estabilitat 2021-2024 disponible a: https://portal.mineco.gob.es/RecursosArticulo/mineco/economia/macro/Programa_Estabilidad/Programa_Estabilidad.2021-2024.pdf

3 Annex Part I.

Creixement del VAB per branques. Variació interanual a preus constants en%

Branca	2018	2019	2020 (e)	2021 (p)	2022 (p)	2020 (e)				2021 (a)	
						I	II	III	IV	I	II
Sector agropesquer	-7,9	-3,2	-3,8	9,9	4,7	0,2	-23,6	-13,1	21,3	17,0	15,9
Indústria i energia	-1,7	-1,2	-18,5	11,8	15,4	-1,2	-36,4	-28,6	-7,6	4,3	27,6
Construcció	0,8	5,9	-6,0	5,2	4,0	-1,9	-10,5	-5,2	-6,3	-3,7	8,4
Serveis	3,6	1,8	-22,3	12,2	12,7	-1,5	-37,8	-32,8	-17,3	-9,2	22,5
Illes Balears	3,0	1,8	-20,6	11,6	12,1	-1,5	-35,3	-30,1	-15,5	-7,5	21,7

Font: Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

e: estimació.

a: avanç.

p: previsió.

Participació prevista de cada branca en el VAB

Branca	Any 2021
Sector agropesquer	0,5%
Indústria i energia	6,2%
Construcció	8,1%
Serveis	85,2%
Illes Balears	100%

Font: Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

Creixement del PIB/VAB real, comparativa amb l'entorn i amb altres organismes					
	2018	2019	2020	2021	2022
Unió Europea (UE-27)	2,1	1,6	-6,0	4,8	4,5
Regne Unit	1,3	1,4	-9,8	6,9	5,5
Zona Euro	1,9	1,4	-6,5	4,8	4,5
Alemanya	1,3	0,6	-4,8	3,6	4,6
Espanya	2,4	2,0	-10,8	6,2	6,3
Illes Balears (DGOE)	3,0	1,8	-20,6	11,6	12,1
Illes Balears (BBVA Research)	2,4	1,7	-18,0	8,3	11,6
Illes Balears (FUNCAS)			-20,1	11,0	
Illes Balears (CEPREDE)		1,7	-16,4	11,5	
Illes Balears (Hispalink)				7,8	7,9

Font: Comissió Europea (Interim Forecast Summer), UK Government, Direcció General de Model Econòmic i Ocupació, BBVA Research (Observatorio Regional 3T21 - Agost 2021), FUNCAS (Juny 2021), CEPREDE (Julio 2021) i Hispalink (Juliol 2021)

Diferencial de creixement Illes Balears amb...					
(en punts percentuals)	2018	2019	2020	2021	2022
Zona Euro	1,1	0,4	-14,1	6,8	7,6
Espanya	0,6	-0,2	-9,8	5,4	5,8

Font: Comissió Europea (Interim Forecast Summer) i Direcció General de Model Econòmic i Ocupació.

PIB Nominal de les Illes Balears					
	2018	2019	2020 (e)	2021 (p)	2022 (p)
PIB Nominal (Milions d'€)	32.767,6	33.799,8	27.122,6	30.634,5	34.852,0
Variació PIB Nominal (%)	4,4%	3,1%	-19,8%	12,9%	13,8%

Font: Direcció General de Model Econòmic i Ocupació a partir de dades de l'INE i del Ministeri d'Economia i Empresa.

(p): Previsió

(e): Estimació

Llocs de feina equivalents a temps complet					
	2018	2019	2020	2021 (p)	2022 (p)
Llocs de feina ETC	453.591,1	455.774,6	352.556,6	384.248,3	413.379,9
Variació interanual (%)	5,0%	0,5%	-22,6%	9,0%	7,6%

Font: Direcció General de Model Econòmic i Ocupació a partir de dades de l'Ibestat.

(p): Previsió

Part II. El pressupost d'ingressos no financers. Recursos de la Comunitat Autònoma de les Illes balears de l'exercici de 2021 i previsions per al 2022

4 Introducció

El principal objectiu d'aquesta part de l'informe economicofinancer és fer un repàs de l'evolució dels ingressos no financers de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (CAIB) i realitzar les previsions de les principals partides per a l'exercici 2022, a partir de la informació disponible quan es realitza l'informe.

Els recursos de la Comunitat Autònoma provenen de les fonts que a continuació es detallen:

- Tributs propis
- Tributs cedits (que poden ser total o parcialment cedits)
- Transferències corrents incondicionades de l'Administració General de l'Estat
- Transferències condicionades corrents i de capital
- Deute i préstecs
- Altres recursos

Si bé l'objectiu és presentar la previsió integral d'ingressos no financers, el document se centra en els capítols I, II, i III i en les parts del capítol IV que fan referència al Sistema de Finançament Autònom (SFA, d'ara endavant), ja que representen aproximadament dos terços del pressupost total. A més, també es fa referència als ingressos extraordinaris per afrontar la crisi COVID-19, tant estatals com europeus. Tot plegat, representa la quasi totalitat d'ingressos no financers de la CAIB.

Tal com es comentarà a la tercera secció d'aquesta segona part, la major part d'ingressos no financers provenen de l'SFA. Aquests ingressos els podem dividir en dos grans grups: els recursos subjectes a liquidació i el recursos no subjectes a liquidació. Per la part de recursos subjectes a liquidació, que inclou alguns dels tributs cedits i els fons de l'SFA, l'Estat va comunicar, al passat Consell de Política Fiscal i Financera celebrat el 28 de juliol de 2021, quins serien els imports que rebrien les CA de règim comú definitius per a 2021, així com la seva previsió per a 2022. Per a l'elaboració dels pressuposts de la Comunitat Autònoma, es prenen directament aquestes previsions de l'Estat, ja que sistemàticament les diferències que es produeixen entre les previsions de l'Estat i els recursos finalment rebuts a l'exercici són petites.

La part de recursos no subjectes a liquidació de l'SFA inclou tributs cedits gestionats per la CA, la resta de tributs cedits que no pertanyen a l'SFA (impost sobre el patrimoni de les persones físiques i l'impost sobre depòsits a entitats de crèdit) i els tributs propis. Per realitzar les previsions de 2022, bàsicament, s'utilitza com a punt de partida les projeccions de tancament de 2021 elaborades per la Direcció General de Finançament i la Direcció General de Pressuposts de cada un dels tributs. A partir d'aquestes projeccions, s'estima quina serà la previsió de recaptació per a l'exercici 2022, en funció de dues variables: l'activitat econòmica, prevista per la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació, que es comenta a la primera part d'aquest mateix informe, i la sensibilitat que pot tenir cada un dels ingressos a aquesta activitat econòmica.

A més es tenen en compte els possibles canvis normatius i la idiosincràsia de cada un dels tributs que pot ser determinant per poder explicar l'evolució de cada tribut. Ens trobam un comportament molt

heterogeni en els diferents tributs, mentre hi ha tributs que la seva recaptació està molt lligada a una determinada activitat econòmica o els canvis normatius marquen la recaptació esperada per a 2021 i 2022, com pot ser l'impost sobre estades turístiques, altres són més estables i tenen una relació amb l'activitat econòmica menys acusada, com és el cas del cànon de sanejament d'aigua.

Fent un ràpid repàs als diferents blocs que componen el finançament podem afirmar el següent:

- El recursos subjectes a liquidació de l'SFA que rebrà la Comunitat a l'exercici 2022 seran inferiors als que va rebre a l'exercici 2021. Si bé la pandèmia quasi no ha tingut efectes en els recursos totals rebuts de la part de l'SFA subjecta a liquidació a 2020 i 2021; a 2022 hi haurà una baixada significativa d'aquests ingressos. D'altra banda, les bestretes augmenten pel fet de la recuperació econòmica. Però, no compensen la liquidació de 2020 de l'SFA, que es farà efectiva al 2022 i suposarà una minva important de recursos procedents de l'SFA subjectes a liquidació. El resultat serà una caiguda de recursos subjectes a liquidació de l'SFA de 209 milions d'euros (M€) segons les previsions del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública, tal com explicarem més endavant.
- Per a la resta de tributs cedits (tant els que formen part de l'SFA i no estan subjectes a liquidació, com dels dos tributs mencionats anteriorment que no formen part de l'SFA) i els tributs propis, l'evolució vendrà marcada per la recuperació econòmica i ens permetran tancar l'exercici amb un ingrés global superior a l'inicialment previst als Pressuposts de 2021 i en qualche cas superior als nivells de recaptació previs a la pandèmia a 2019. Per a l'exercici 2022, s'espera que la recuperació continuï afavorint un increment de la recaptació d'aquests tributs, però més suau que l'augment viscut al 2021.
- Des de l'inici de la pandèmia, les CA han rebut fons extraordinaris de l'Estat, al marge de l'SFA, per compensar l'augment de la despesa i la reducció dels ingressos derivada de la COVID-19. Al 2020 l'Estat va dotar un fons de 16.000 M€ per a les CA i a les Balears li varen assignar 438,4 M€. Al 2021 el fons COVID-19 ascendí a 13.486 M€ per a les CA dels que 329,8 M€ s'han destinat a la nostra CA. A l'any 2022 l'Estat a anunciat un fons de 3.900 M€ per compensar aquelles CA que presenten una liquidació global negativa dels recursos subjectes a liquidació corresponents a 2020 (que es farà efectiva a 2022). No obstant, les Illes Balears tindran una liquidació global positiva (gràcies a l'import dels fons de competitivitat) i no es preveu que rebin res d'aquest fons.
- A banda d'aquest recursos, també cal destacar els 855 M€ que la Comunitat ha rebut al 2021 per concedir ajuts a empresaris; però no es preveu recursos addicionals a l'exercici 2022.
- Finalment, per a l'exercici 2022 s'espera un impuls important de la inversió realitzada per la CA gràcies al factor d'insularitat que recull el títol III del Reial decret llei 4/2019 i a la progressiva arribada dels fons europeus a partir de 2021 procedents del *Next Generation EU*. Aquestes dues fonts de finançament suposaran una oportunitat única per modernitzar i transformar les Illes cap un model econòmic més productiu i sostenible. El factor d'insularitat per a 2022 ascendirà a 183 M€.

Tots aquests comentaris queden reflectits als dos darrers quadres (8 i 9) del document que sintetitzen els principals resultats de l'estudi oferint la evolució i les previsions dels ingressos no financers del pressupost de la CAIB. El quadre 8 segueix la clàssica classificació econòmica per capítols, mentre el quadre 9 utilitza una classificació de finançament, més en línia amb l'estructura del document.

La resta d'aquesta part de l'informe economicofinancer s'estructura en set seccions. A continuació, s'analitzen les previsions d'ingressos dels

tributs propis. A la tercera secció, es fa un repàs al funcionament de l'SFA que inclou tant la major part de tributs cedits com els fons de l'SFA. A la quarta secció, s'analitzen els tributs cedits que no formen part de l'SFA (com són l'impost sobre el patrimoni i l'impost sobre dipòsits d'entitats bancàries). A la cinquena secció es fa referència als fons extraordinaris estatals per fer front a la pandèmia. La sisena secció recull les previsions de fons europeus. Finalment, es presenta un anàlisi per capítols i es comenten la resta d'ingressos no financers de la CAIB.

5 Tributs propis

Actualment, la CAIB compta únicament amb dos tributs propis: el cànon de sanejament d'aigües i l'impost sobre estades turístiques. No obstant, es preveu que la pròpia Llei de pressuposts de la CAIB incorpori el cànon sobre l'abocament i la incineració de residus previst a la Llei 8/2019, de 21 de febrer, de residus i sòls contaminants de les Illes Balears.

L'evolució dels tributs propis serà molt dispar. Mentre el cànon de sanejament d'aigües té una part de la quota fixa important i els ingressos no estan molt lligats a l'activitat econòmica, l'impost d'estades turístiques depèn de l'activitat turística que és el motor de la nostra economia i patiran una caiguda molt rellevant. Per la seva part, el cànon de residus, tindrà una recaptació baixa a 2022, ja que es preveu un increment progressiu dels tipus impositius fins 2025.

Impost sobre estades turístiques

Aquest impost grava les estades del turistes en els allotjaments turístics. La recaptació depèn en gran mesura de l'evolució de la temporada turística. Podem distingir dos grans tipus de substituïts del subjecte passiu, que és el turista: els establiments turístics i els habitatges turístics. Tot dos es poden acollir a un règim de tributació directa o objectiva.

Els establiments i allotjaments turístics en **règim d'estimació directa** fan liquidacions trimestrals, al mes següent de la finalització del trimestre. Per tant, els ingressos es realitzen als mesos d'abril, juliol, octubre i gener (de l'any següent).

El **règim de tributació objectiva** és diferent en funció de si es tracta d'un establiment turístic o un habitatge turístic. Els **establiments turístics**, que van per mòduls, índexs i signes, fan un pagament a compte al setembre en concepte del 50% de l'ocupació mitjana, fent el supòsit que romanen oberts tot l'any. Posteriorment, el mes de gener de l'any següent, es realitza la liquidació en funció dels dies efectius que l'establiment romangué obert. La liquidació en el cas que l'establiment ha obert per un període curt, pot provocar que sigui petita o inclús negativa. Els **habitatges turístics** en règim objectiu realitzen l'ingrés corresponent a la liquidació de l'any anterior en els mesos de maig i juny.

La pandèmia i els efectes que ha tingut en el sector turístic, ha provocat la introducció de diversos canvis normatius en els establiments que tributen per estimació objectiva:

- En primer lloc, l'article 34 de la Llei 2/2020 va suspendre el pagament a compte que s'hauria d'haver ingressat al setembre de 2020. Això farà que a 2021 s'ingressi el 100% de la tributació

corresponent a l'exercici 2020.

- En segon lloc, aquest mateix article exposa que es farà una reducció dels signes, els índexs o els mòduls per adaptar-los a l'ocupació efectiva a l'exercici 2020. Aquesta reducció, en base a partir de l'article 14 del Decret 35/2016, s'ha produït mitjançant l'Ordre de la consellera d'Hisenda i Relacions Exteriors de 20 d'abril de 2021.
- A més, el DL 2/2021, a l'article 1, habilita un procediment extraordinari per a la reducció individualitzada dels signes, els índexs o els mòduls aplicables en el règim d'estimació objectiva per aquells establiments que hagin tingut una ocupació excepcionalment baixa, inferior al 18,5% de mitjana.
- L'article 2 de la norma anterior també ajorna la presentació de l'autoliquidació fins el mes d'octubre.
- Finalment, el DL 1/2021 suspèn el pagament a compte de l'exercici 2021 amb la intenció d'adaptar els mòduls, índexs i signes a l'ocupació efectiva mitjançant una ordre, de la mateixa manera que s'ha fet al 2021.

Tots aquests canvis normatius tendran efectes significatius sobre la recaptació de 2021 i 2022. La recaptació prevista a 2021 dels establiments en estimació objectiva depèn de dos components: les liquidacions dels establiments de l'exercici 2020 i el pagament a compte de 2021. Referent a les primeres, cal comentar que per als establiments que s'acullin al règim objectiu cal esperar que la liquidació (que s'ha d'ingressar a l'octubre) minvi a causa de l'escassa activitat turística a 2020 i la conseqüent rebaixa dels mòduls, índexs i signes realitzada (per adaptar-los a l'ocupació efectiva). A més, el pagament a compte per a aquest exercici també s'ha suspès, davant les incerteses que generava la temporada turística a principis d'any. Per tant, la recaptació en l'exercici 2021 serà molt modesta, fins i tot inferior a la de 2020 (exercici en el qual es va ingressar la liquidació de 2019). Però, per a 2022, si es recupera la normalitat en el sector, s'espera una recaptació molt superior, ja que inclouria el 100% de la liquidació de 2021 i el pagament a compte de l'exercici 2022 (que sol suposar més d'un 80% de la recaptació de l'exercici).

Així doncs, estimem que la recaptació d'aquest impost es veurà molt reduïda l'any **2021** (15,3 M€). Però augmentarà substancialment en **2022** en el qual s'ingressarà la liquidació íntegra de 2021 i els pagaments a compte de 2022 dels establiments en règim d'estimació objectiva. La recaptació dependrà en gran part de la temporada turística a 2021. Les nostres previsions són que, tot i que l'activitat turística encara se situa per sota els valors pre-pandèmia, ha experimentat una recuperació molt important. Això permetrà una recaptació que es podria situar al voltant de 140 M€. Per **2023 i 2024**, es preveu que la recaptació sigui similar a la de l'exercici 2019 i reflecteixi la recuperació de l'activitat turística.

Cànon de sanejament

El cànon de sanejament recau sobre les llars, els hotels, els bars, els restaurants i els establiments d'altres activitats econòmiques. Té una part fixa i una part variable. Aproximadament la meitat de la recaptació de 2019 correspon a la part fixa. A més, el consum d'aigua dels residents presenta una gran estabilitat. Això fa que la recaptació sigui poc sensible a l'activitat econòmica.

Així i tot, el **2020** la recaptació va caure un 9%, derivat d'una menor afluència turística i la reducció d'activitat empresarial derivada. A **2021**, el turisme s'ha recuperat, però encara no ha arribat als nivells d'abans de la crisi, de manera que la recaptació se situarà entre els valors de 2019 i 2020. En concret, es preveu recaptar 81,9 M€ el que suposa un 4,9% més que a l'exercici anterior. A **2022** s'estima arribar a un valor molt similar a 2019, al suposar que l'activitat turística haurà recuperat la seva activitat normal. La recaptació prevista és de 84,1 M€ a 2022.

Cànon sobre l'abocament i la incineració de residus

El cànon sobre l'abocament i la incineració de residus grava la destinació dels residus municipals a instal·lacions d'abocament o d'incineració situades a les Illes Balears. Aquest cànon es crea mitjançant la Llei 3/2020, de 29 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2021.

L'objectiu del cànon és doble. D'una banda, donar compliment al que estableix la Directiva marc de residus 2018/851 del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de maig de 2018, que modifica la Directiva 2008/98/CE, transposada a dret estatal mitjançant la Llei 22/2011, de 28 de juliol, de residus i sòls contaminats. D'altra banda, per complir amb el que estableix la disposició addicional sisena de la Llei 8/2019, de 21 de febrer, de residus i sòls contaminats.

En aquest context, el cànon sobre l'abocament i la incineració es configura com un impost ambiental, s'ajusta a les actuals tendències

polítiques de fiscalitat ambiental en l'àmbit europeu (de fet és una recomanació que fa la Unió Europea als territoris de l'Estat espanyol per complir amb els objectius marcats per les directives), i respon a la finalitat de prioritzar la minimització i la valorització dels residus i donar un impuls eficaç a les operacions de recollida selectiva, separació, reciclatge i reutilització dels residus, de manera que permetin l'aprofitament de la utilitat dels residus com a recurs, principi bàsic de l'economia circular.

El cànon es caracteritza per un tipus de gravamen que varia en funció de diversos paràmetres. En primer lloc, si l'eliminació del rebuig és mitjançant abocador o incineració. En aquest darrer cas el tipus és un 50% inferior degut a la valorització energètica que es realitza. En segon lloc, el tipus es redueix en un 50% si els residus domèstics o municipals procedeixen d'ens locals que hagin iniciat el desenvolupament de la recollida selectiva de la fracció orgànica. Finalment, per tal de permetre una adaptació progressiva, el tipus de gravamen augmentarà progressivament des de la seva implantació fins a 2025.

La Llei 3/2020 preveia l'aplicació del cànon a partir de juliol, però es preveu que l'aplicació es produirà a l'inici de 2022. També s'ha de tenir en compte que és probable que aquest tribut es vegi desplaçat per l'impost de residus que pretén crear l'Estat (contingut al Projecte de Llei de Residus i sòls contaminats) i que hauria d'entrar en funcionament al llarg de 2022. Aquest tribut té un abast i uns tipus impositius superiors al cànon de la Comunitat Autònoma. La recaptació se cedirà íntegrament a les CA, igual que succeeix amb l'impost sobre dipòsits en entitats de crèdit.

Per a l'exercici **2022** s'espera que la recaptació se situï al voltant dels 3 M€. En exercicis posteriors, tant si es substitueix aquest tribut per l'impost estatal com si no, la recaptació seria superior perquè els tipus impositius seran superiors.

El quadre 1 mostra els tributs propis previstos per 2022, l'execució final que es va produir a 2019 i 2020, i la previsió actual per a 2021.

6 El Sistema de Finançament Autòmic (SFA)

La major part d'ingressos no financers d'aquesta Comunitat (un 77,7% dels pressupostats per a l'any 2021) s'engloben dins l'anomenat SFA que es regula per la Llei 22/2009, de 18 de desembre, per la qual es regula el sistema de finançament de les CA de règim comú i ciutats amb Estatut d'autonomia i es modifiquen determinades normes tributàries. Aquest sistema inclou tributs cedits i transferències corrents incondicionades de l'Administració General de l'Estat (AGE). Els tributs cedits els podem dividir en dues categories, els totalment cedits, part dels quals sovint s'anomenen tributs cedits tradicionals¹; i els tributs parcialment cedits. Les transferències corrents incondicionades de l'AGE fan referència als fons de l'SFA: el fons de garantia dels serveis públics fonamentals, el fons de suficiència global i els fons de convergència. Aquests darrers fons són els fons de cooperació (del qual les Illes Balears no reben res) i el fons de competitivitat.

El quadre 2 reflecteix els recursos de l'SFA que afecten els impostos directes (capítol 1), impostos indirectes (capítol 2), taxes i altres (capítol 3) i transferències corrents (capítol 4). En cada cas es recull si els ingressos són objecte de bestreta a l'exercici t i la corresponent liquidació després de dos exercicis (t+2), si es liquida totalment a l'exercici t+2 (sense que hi hagi bestreta) o si no cal bestreta ni liquidació sinó que es rep directament el que es recapta durant l'exercici.

A finals de juliol, com és habitual cada any, el Ministeri va comunicar la liquidació definitiva de l'SFA de 2019. A més, també va avançar les previsions de bestretes per 2022, per tant, ja es coneixen els recursos que rebran les CA de l'SFA a 2022. Aquests recursos comprenen, per una banda, la diferència entre liquidació definitiva de 2019 i les bestretes de 2019, per una altra banda, les bestretes de 2022.

La diferència entre la **liquidació** provisional de **2019** que figurava inicialment als Pressuposts era de 807,4 M€, mentre la definitiva que es va comunicar al juliol va ser de 802,9 M€, això ha suposat una reducció de 4,6 M€ menys.

Per tant, la CAIB rebrà, al **2021**, 2.882,5 M€ derivats de les bestretes a compte de 2021 i de l'import de la liquidació de 2019. Aquesta xifra és molt pareguda als 2.897,3 M€ que es van ingressar a 2020.

No obstant, per a l'exercici **2022** hi haurà una caiguda dels **recursos subjectes a liquidació** de 209,3 M€ i situaran l'import total en 2.673,2 M€ (un 7,3% menys), que a gran trets es justifica per:

- Les **bestretes** augmenten a **2022** un 2,7% i ascendeixen a 2.135 M€. Això és fruit de la recuperació econòmica. No obstant, degut

¹ L'impost especial sobre determinats mitjans de transport (IEDMT) és un tribut totalment cedit no subjecte a liquidació, encara que no s'inclou dins els "tributs cedits tradicionals".

als greus efectes econòmics de la pandèmia a les Illes Balears, aquest increment és més moderat que a la resta de les CA, on les bestretes pugen un 6,3% en conjunt.

- La **liquidació** de l'exercici **2020** cau significativament, passa de 802,9 M€ a 537,9 M€, que representa una caiguda d'un 33% respecte a l'exercici anterior. Aquesta descens es deriva dels efectes de la crisi econòmica a 2020.
- Finalment, cal tenir en compte el reintegrament de 12,7 M€ corresponents als lliuraments de les 240 mensualitats del reintegrament de les **liquidacions negatives de 2008 i 2009**, la mateixa xifra que l'any 2020.

El quadre 3 detalla els recursos corresponents a l'SFA subjectes a liquidació previstos per a 2022 segons la comunicació rebuda a finals de juliol de 2021, i la comparació amb les xifres definitives de 2019 i 2020 i els recursos pressupostats i definitius de 2021.

6.1 Tributs cedits de l'SFA no subjectes a liquidació

En aquest apartat es tracten els tributs cedits que no estan subjectes a liquidació en el SFA. Aquests inclouen impostos en què la recaptació està cedida íntegrament a les CA. En concret inclou els impostos següents: impost sobre successions i donacions (ISD), impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats (ITPAJD), impost especial sobre determinats mitjans de transport i la taxa de joc. Entre ells, l'impost més rellevant en termes de recaptació és l'ITPAJD, que representa al voltant del 70% dels ingressos.

Impost sobre successions i donacions

L'impost sobre successions i donacions grava els increments de patrimoni a títol gratuït (herències, llegats, donacions...) de les persones físiques. La part més important és la que correspon a l'impost sobre successions (aproximadament un 90%) i es produeix quan el causant de la transmissió "mortis causa" va tenir la seva residència habitual en el territori de les Illes Balears.

La recaptació de l'impost sobre successions depèn, bàsicament, del nombre de declaracions presentades (defuncions) i les valoracions dels béns que es transmeten (que afecten a la base imposable).

També cal tenir en compte que la recaptació pot variar pel fet que es produeixin canvis en la valoració del béns, especialment dels immobles, en els quals el valor declarat sol ser un preu similar al preu de mercat. Tot i que a la crisi anterior el preu dels immobles va caure amb força, això no s'ha produït amb la crisi de la COVID-19. És més, el sector de la construcció és un dels sectors menys afectats per la crisi i els preus dels habitatges pareix que pugen amb més força que abans de la pandèmia.

Les dades de recaptació fins a l'agost de l'any 2021 (facilitades per l'ATIB) i en comparació amb les dades de l'any anterior (també fins a 31 de juliol), mostren un augment de la recaptació. Aquest augment és pot explicar, bàsicament per dos fets. En primer lloc, al 2020 hi va haver una caiguda en el nombre de declaracions presentades, tant pel confinament com pel DL 5/2020, que en l'article 1 amplia el termini de presentació de les liquidacions en un mes addicional (als sis mesos que hi ha per presentar la declaració de l'impost sobre successions). Això pot explicar un endarreriment en la presentació de les declaracions que fa que algunes declaracions s'hagin acabat presentant a l'exercici 2021. En segon lloc, l'evolució positiva dels preus dels habitatges també pot haver incidit en un increment de les bases imposables.

A més, al darrer Consell de Política Fiscal i Financera celebrat a final de juliol, se va anunciar una partida de 3.100 M€ per compensar a les CA del perjudici que es va produir conseqüència del canvi en el **Sistema d'Informació Immediata de l'IVA a 2017** i que va suposar una reducció dels recursos de les CA de règim comú a la liquidació de 2019. Les CA encara no disposen de la xifra que correspondrà a cada una, però el Ministeri, amb dades provisionals, ha informat que podria situar-se al voltant de 65 M€ addicionals per les Illes Balears que es rebran al llarg de 2022.

La resta de la secció s'estructura en quatre apartats:

- Els tributs cedits no subjectes a liquidació
- Els tributs cedits subjectes a liquidació
- Fons de l'SFA
- Compensació SII IVA de 2017

La caiguda en el nombre de declaracions a **2020** va suposar una caiguda de la recaptació d'un 7% (111,5 M€) respecte a 2019. En canvi les previsions per a **2021** és d'un increment de la recaptació (fins 128,1 M€), per damunt dels nivells previs a la pandèmia (119,9 M€ a 2019), per l'efecte de l'endarreriment en la presentació de les declaracions. Un cop absorbit l'efecte endarreriment les previsions són de una lleugera disminució de la recaptació que es preveu es situï al voltant dels 125 M€.

Impost sobre transmissions patrimonial (ITP)

Aquest impost grava les transmissions oneroses "inter vivos" i la constitució de drets reals. És la part més important de l'ITPAJD, a l'any 2019 va representar un 80% de la recaptació total. La recaptació depèn, principalment, de la compravenda d'immobles entre particulars (no subjectes a IVA). Aquestes compravendes, alhora, tenen una relació molt forta amb l'activitat econòmica.

La COVID-19 al 2020 va suposar una reducció dràstica del nombre de transaccions que es reflecteix en una caiguda de la recaptació d'un 12%. Si bé aquest tribut ha caigut de forma més pronunciada a les Illes Balears que en altres CA, la caiguda produïda en relació a la reducció de l'activitat ha estat inferior a altres CA. Això es tradueix en una elasticitat implícita o sensibilitat de l'impost inferior a altres CA.

Durant l'exercici **2021** la recaptació ha pujat amb força a totes les CA, especialment a les Illes Balears, on és molt probable (analitzant el ritme d'execució dels primers vuit mesos) que es superi el nivell d'ingressos previ a la pandèmia de 2019. Això s'explica per un augment de l'import mitjà de compravenda dels immobles, que juntament amb la progressivitat de l'impost, fa que la recaptació augmenti de forma més que proporcional a l'import mitjà de les compravendes.

Per a l'exercici **2022** esperam seguir aquesta tendència a l'alça en la recaptació de l'impost, encara que potser hi hagi una certa moderació, ja que part de l'augment de la recaptació pot ser degut a operacions que es van ajornar amb les restriccions a 2020 i que s'han acabat realitzant a 2022. En definitiva, la previsió a 2022 és de 537,4 M€.

Actes jurídics documentats (AJD)

L'impost d'actes jurídics documentats grava documents notariais, mercantils i administratius, com per exemple, quan es constitueix un préstec.

Tot i la reducció de l'activitat econòmica a l'exercici **2020**, aquest tribut va augmentar la seva recaptació respecte a 2019. Això es pot explicar per diversos factors. El més rellevant és la pujada del tipus impositiu de les principals operacions de l'1,2% a l'1,5% a 2020. També cal tenir en compte que, a diferència d'altres crisis, en les quals la disminució de l'activitat econòmica ve acompanyada per una disminució dels préstecs, a hores d'ara les institucions han injectat molta liquiditat en els mercats de crèdit, que pot justificar que l'evolució dels préstecs, a curt termini, no sigui la mateixa que l'evolució del cycle econòmic.

Per a l'any **2021**, cal tenir en compte que es mantenen els tipus impositius. Així i tot, amb la recuperació de l'activitat econòmica s'espera que el recaptat sigui superior a l'any anterior, atenent a l'evolució dels primers vuit mesos de l'exercici. La previsió de tancament ascendeix a 132,3 M€.

Per a l'exercici **2022**, en paral·lel a l'impost sobre les transmissions patrimonials oneroses atesa la seva relació amb les compravendes en el mercat immobiliari, s'espera que la recaptació sigui fins i tot superior (142,2 M€).

Impost especial sobre determinats mitjans de transport

Aquest impost grava la primera matriculació definitiva a Espanya de vehicles, embarcacions i aeronaus, nous o usats, proveïts de motor per a la seva propulsió. Aquests tipus de béns es defineixen en economia com a béns duradors i habitualment presenten una sensibilitat més elevada a la renda dels consumidors que altres tipus de béns. Per això, cal esperar que la demanda d'aquests tipus de béns es redueixi de forma més intensa que la caiguda de l'activitat econòmica.

A més, en el cas dels vehicles, s'ha de tenir en compte que l'impost depèn de les emissions de gasos contaminants produïts. La tendència a llarg termini és la reducció del tipus mitjà a causa de la fabricació de vehicles de cada vegada menys contaminants. No obstant això, el canvi de criteri introduït en el mesurament de les emissions pot compensar aquesta tendència i, fins i tot, elevar els tipus mitjans efectius a curt termini a partir de l'exercici 2022, que és quan acaba la moratòria per a la seva aplicació².

Tot això justifica que la recaptació prevista d'aquest impost augmenti

6.2 Tributs cedits de l'SFA (subjectes a liquidació)

El tributs cedits dels SFA subjectes a liquidació inclouen 3 tipus d'impostos: l'IRPF, l'IVA i quasi tots els impostos especials (IE). L'Estat realitza una bestreta d'un 98% de la previsió de recaptació d'aquests tributs i es fa una liquidació dos anys després.

En l'IRPF les CA tenen capacitat normativa. La cessió efectiva correspon a una participació autonòmica del 50% del rendiment d'aquest impost. No obstant, la CAIB ha modificat els trams de la tarifa, els tipus impositius i diverses deduccions, el que fa que la recaptació que correspon a la CAIB no coincideixi exactament amb el 50% del recaptat al territori. Aquest impost representa la principal font d'ingressos tributaris de les CA.

Les bestretes previstes en concepte d'IRPF per a 2022 pugen un 3,7% (50,4 M€), conseqüència de la reactivació econòmica, que permetrà un augment de les rendes. Aquest augment contrasta amb la previsió de liquidació negativa de 146,3 M€ degut a la reducció de recaptació de 2020 degut a l'aturada de l'activitat econòmica.

en l'exercici **2021** (fins 24,9 M€) i **2022** (30 M€), però no s'espera assolir el nivell de recaptació de **2019** (33 M€), tot i la recuperació econòmica.

Taxa de joc i Impost sobre activitats del Joc (IAJ)

La previsió d'ingressos de la taxa de joc es pot dividir en tres parts:

- Joc en línia: el recapta l'Estat i després transfereix la part corresponent a les CA. S'assumeix que la recaptació caurà de forma proporcional a la caiguda del PIB.
- Taxa de joc (bingo, casinos...). També s'assumeix que la recaptació caurà de forma proporcional a la caiguda del PIB.
- La taxa que paguen les màquines recreatives.

L'any **2020**, l'article 35 de l'DL 8/2020 bonificar un 75% en el pagament dels rebuts del segon trimestre de les màquines recreatives, per compensar les empreses que en el període de l'estat d'alarma que es van veure forçades a mantenir els establiments tancats. Per a l'any **2021**, també s'ha introduït una bonificació d'un 75% en l'article 3 del DL 2/2021 en el pagament del segon trimestre, per ajudar un sector que no ha pogut desenvolupar la seva activitat amb normalitat a causa de les restriccions establertes, especialment a finals del 2020 i principis del 2021. Aquesta bonificació es calcula que suposa una reducció dels ingressos d'uns 3,8 M€. Tot plegat, la recaptació de la part de les màquines recreatives està previst que enguany se situï al voltant de 16,4 M€, un cop que tenim en compte que s'han donat de baixa algunes màquines amb la crisi i la bonificació realitzada al segon semestre.

En conjunt, les taxes de joc serien poc sensibles a l'activitat econòmica, atès que la major part provenen de les taxes que paguen les màquines recreatives. En tot cas, per a la previsió d'ingressos, s'ha tengut en compte que hi ha una part variable, composta pel joc en línia i la taxa de joc de bingos i casinos, i una relativament fixa de les màquines recreatives. La recaptació a 2020 fou de 21,7 M€, per 2021 s'espera que augmenti la recaptació fins arribar als 24,9 M€. Per a **2022** les previsions són que continuï la seva recuperació i pugui arribar als 30 M€.

El quadre 4 mostra la previsió per aquests tributs cedits totalment no subjectes a liquidació que, no obstant això, cal tenir en compte que formen part del conjunt del SFA.

L'IVA també és un tribut cedit al 50%, però en aquest cas les CA no tenen capacitat normativa. Per a l'obtenció de la part que correspon a cada CA no es pot realitzar prenent com a base l'import recaptat en les distintes delegacions, sinó que cal fer-ho d'acord als índexs de consum territorialitzats. Per tant, el càlcul de la part que correspon a cada CA es realitza fent servir la recaptació de l'Estat d'aquest impost i els índexs de consum que elabora i facilita l'INE just abans de cada liquidació i amb un document *ad hoc*. Segons la darrera informació de l'INE (la tinguda en compte a la liquidació del model de finançament de 2019) correspon a les Illes Balears el 3,94% del total recaptat (d'entre les CA de règim comú i exclouent Canàries, que té el seu propi impost indirecte).

Per a **2022** les bestretes de l'IVA s'incrementen en 88,3 M€, que representa un 6,4%, conseqüència de la reactivació econòmica. Però, de igual forma que succeïa a l'IRPF, la liquidació serà molt negativa, amb una caiguda de 198,8 M€. Aquesta caiguda és conseqüència directa de la reducció de la recaptació de l'Estat a 2020. Els efectes

² En un principi, estava previst l'entrada en vigor a dia 1 de gener de 2021 d'un canvi en la forma en què es mesuren les emissions. Però l'Estat va decidir introduir una moratòria d'aquesta normativa fins 1 de gener de 2021, per evitar perjudicar a un sector que es va veure molt afectat per la crisi de la COVID-19.

de la caiguda més alta del consum a les Illes Balears derivada de la COVID-19, més alta que en altres comunitats, s'advertiran quan siguin incorporats per a l'INE als índexs de consum. Aquesta incorporació de canvis de consum es produirà de manera retardada i ja podria tenir un impacte significatiu en la liquidació definitiva de 2022, que es quan es preveu que s'incorpori l'índex de consum de l'INE de 2020. En tot cas, els efectes de l'índex de consum se suavitzarà pel fet que l'INE utilitza un promig del 3 darrers anys disponibles³, que farà que les conseqüències de la caiguda de l'índex de consum de 2020 tinguin conseqüències a exercicis posteriors.

Cal remarcar que històricament la recaptació per IVA superava a la de l'IRPF, gràcies al consum dels no residents. D'una banda la crisi i la conseqüent caiguda de recaptació d'IVA dels no residents i, per l'altra banda, la bona resposta de l'IRPF, gràcies a les polítiques de sosteniment de rendes, farà que la bestreta a 2022 de l'IVA sigui

inferior a la de l'IRPF per primera vegada des de la posada en marxa de l'SFA vigent per a la CAIB.

Respecte als **IE**, a l'igual que succeïa amb l'IVA, les CA no tenen capacitat normativa en aquests tributs. La cessió és del 58%, excepte per a l'IE sobre els hidrocarburs (en la qual la cessió és del 58% de la tarifa estatal general i 100% de la tarifa estatal especial) i l'electricitat (en la qual la cessió és del 100%). Els càlculs de les bestretes d'aquests impostos es fa de forma similar a l'IVA. Es pren la recaptació de l'Estat d'aquests tributs i es reparteix entre les CA en funció dels índexs de consum dels productes afectats per a cada un dels IE. Però a diferència de l'IVA, la metodologia de càlcul d'alguns índexs de consum dels IE fa que aquests es coneixin amb menys retard. Això explica que, en conjunt, les bestretes pels IE a 2022 minven en 73,2 M€⁴. A més, la previsió de liquidació també serà negativa amb una reducció de 110,1 M€ respecte a l'exercici anterior.

6.3 Fons de l'SFA

A més de la cessió d'una part o del total de la recaptació dels tributs, existeixen un conjunt de fons que completen el finançament de les CA de règim comú:

- El Fons de Garantia dels Serveis Públics Fonamentals (FGSPF)
- El Fons de Suficiència Global (FSG)
- Els fons de convergència, que al seu torn es componen de:
 - Els fons de cooperació
 - El fons de competitivitat

En el cas del FGSPF es fa un lliurament a compte pel 100% de la previsió (sobre el qual dos anys després es fa la corresponent liquidació amb dades definitives). El FSG, també compta amb una bestreta, però d'un 98%, de forma equivalent als tributs de l'SFA subjectes a liquidació. D'altra banda, els fons de convergència no tenen lliuraments a compte, de manera que l'import corresponent a l'exercici es rep íntegrament dos anys després, conjuntament amb la liquidació de la resta de recursos subjectes a liquidació.

Fons de garantia dels serveis públics fonamentals (FGSPF)

El Fons de Garantia dels Serveis Públics Fonamentals (FGSPF) és el mecanisme d'anivellament del model. Es dota amb el 75% dels recursos tributaris de les CA i els recursos aportats per l'Estat de manera que el seu objectiu és tant un anivellament horitzontal (entre CA) com un anivellament vertical (mitjançant una aportació de l'Estat al finançament de les CA).

El 75% dels recursos tributaris es calculen amb les dades de "recaptació normativa", és a dir sense exercici de les competències normatives per part de les CA. En aquest càlcul s'inclouen també els tributs cedits no subjectes a liquidació.

L'assignació entre les comunitats és fa per població ajustada. Així, es vol assegurar que cada comunitat rep els mateixos recursos per *unitat de necessitat* per tal de finançar els serveis públics fonamentals de l'Estat de benestar (sanitat, educació i serveis socials).

En el càlcul de la població ajustada té molt de pes la població i la seva composició per trams (97%), però també s'inclouen altres variables que es considera que tenen influència en les necessitats de despesa: la insularitat (0,6%), la superfície (1,8%) i la dispersió de la població (0,6%). No obstant, la població ajustada no fa referència a la població flotant, que es una variable clau a la nostra comunitat. A més, hi ha altres factors, com poden ser el diferent cost per a la prestació d'un mateix servei a diferents CA, que també tenen un paper molt important i no es consideren a la població ajustada.

Les Illes Balears, sistemàticament, presenten un saldo negatiu d'aquest fons, conseqüència de que la capacitat fiscal de les Illes Balears, definida com la part de recaptació que correspon a les Illes Balears dels tributs cedits, és superior al pes de la seva població ajustada, que reflecteix les necessitats de despesa estimades.

Les transferències del FGSPF, degut al seu signe negatiu per a les Illes Balears, presenten un efecte estabilitzador. Si es redueix la recaptació dels tributs cedits al conjunt de les CA, minva l'aportació que fa la Comunitat al FGSPF, fent que la transferència negativa sigui per un import inferior. Això és el que explica que la liquidació de 2020 tinguin un signe positiu (54,1 M€). Respecte a les bestretes de 2022, tot i que són negatives, augmenten 84,6 M€ al 2022 respecte a les obtingudes a 2021. És a dir, a les Illes Balears transfereix recursos al sistema (resta de CA de règim comú) de manera sistemàtica; però aquesta transferència és menor si cau la recaptació tributària (i viceversa).

³ Les bestretes de l'IVA de 2022 i la previsió de liquidació de 2020 s'han calculat amb el darrer índex de consum disponible que utilitza informació dels exercicis 2017, 2018 i 2019. La liquidació definitiva de 2022 ja inclourà dades de consum dels exercicis 2018, 2019 i 2020 i, amb total seguretat reflectirà una baixada de l'índex de consum per a les Illes Balears.

⁴ El cas més significatiu és el IE sobre les labors del tabac, que cau en 47,8 M€. Això es deu al fet que l'índex de consum per fer el repartiment de la recaptació prevista per l'Estat a 2022 emprà dades de consum de l'exercici 2020. Amb total seguretat, l'índex de consum de 2022, que es coneixerà a 2024, farà que la liquidació definitiva d'aquest IE sigui positiva.

Fons de suficiència global (FSG)

L'FSG és un fons d'ajustament que actua com a fons de tancament del sistema. Té tres finalitats importants. En primer lloc, cobreix les necessitats globals de finançament al garantir l'*statu quo* de cada comunitat autònoma a l'inici de vigència de l'actual model (2009) respecte del sistema anterior (2002). En segon lloc, incorpora el finançament de les competències no homogènies, com és el cas del finançament de les competències lingüístiques de les Illes Balears. Finalment, estableix compensacions per canvis dels tipus impositius estatals de l'IVA i els IE, de manera que si l'Estat augmenta els tipus impositius, les CA no es beneficien d'aquests increments i viceversa⁵.

El FSG és un fons d'anivellament vertical en el qual els recursos que aporta l'Estat es fixaren a l'inici de funcionament de l'actual SFA i aquesta aportació evoluciona en funció dels ingressos tributaris de l'Estat (ITE). Aquests ingressos inclouen la recaptació de l'Estat en l'IRPF, l'IVA i els IE una vegada deduïts la part transferida a les CA.

Aquest fons també té signe negatiu per a les Illes Balears de forma sistemàtica i, per tant, tenen una evolució de signe contrari a l'evolució de l'ITE. Això justifica que d'una banda, les bestretes que es rebran al 2022, conseqüència de l'augment previst de l'ITE a 2022, cauen en 94,3 M€ respecte a les de l'exercici precedent. D'altra banda, com a 2020 l'ITE va caure a conseqüència dels efectes de la crisi econòmica, s'incrementa la liquidació en 154,7 M€ respecte a l'exercici anterior.

Fons de convergència

El Fons de Convergència es divideix en dos subfons: el fons de cooperació i el fons de competitivitat. Des de la seva creació (a la Llei 22/2009), les Illes Balears no compleixen els requisits per rebre el

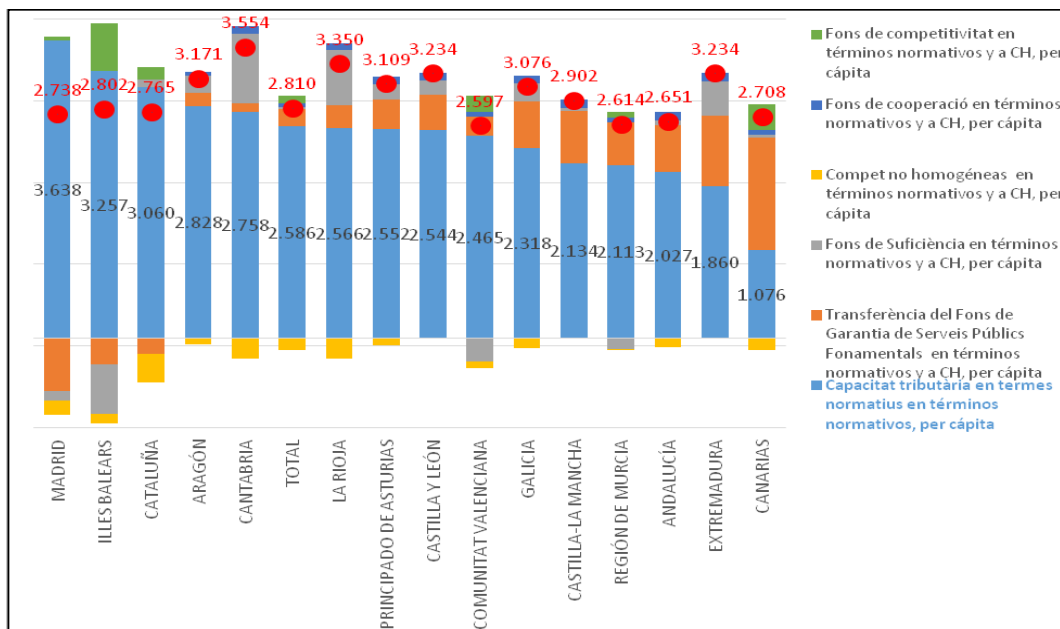
fons de cooperació. No obstant, el **fons de competitivitat** representa una part molt important del finançament per a les Illes Balears, tal com s'evidencia a la figura 1. Aquests fons són de tipus vertical (aportacions addicionals de recursos per part de l'Estat), amb els objectius d'afavorir l'equilibri econòmic territorial, en el primer cas, i d'aproximar les CA en termes de finançament per habitant ajustat, en el segon.

El fons de cooperació distribueix una quantitat entre les CA d'acord amb una varietat de criteris com la renda per càpita, el creixement de la població i la densitat. Es pot dir que té uns objectius i criteris de distribució semblants al del Fons de Compensació Interterritorial (fons que no forma part de l'SFA). En ambdós casos les CA beneficiàries són pràcticament les mateixes i els criteris de repartiment tenen una gran similitud (bàsicament: població i inversa de la renda per càpita).

El fons de competitivitat pretén que el resultat del model atengui al principi d'ordinalitat en certa mesura. Les Illes Balears depenen del fons de competitivitat per compensar la important reducció del finançament (aportació al finançament de les altres CA) que suposen el FGSPF i especialment el FSG. En la figura 1 es mostra de manera gràfica l'efecte que produeix en el finançament autonòmic (del model de finançament) cada un d'aquests fons en cada comunitat autònoma. Si s'ajunten les transferències dels FGSPF i el FSG, les Illes Balears és la comunitat autònoma que més aporta, en termes per càpita i de forma conjunta, a aquests dos fons. D'altra banda, el fons de competitivitat, també en termes per càpita, té una magnitud superior a la resta de regions.

Donat que el fons de convergència no tenen bestreta, la liquidació sempre té signe positiu. La previsió de liquidació de 2020 del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública és que rebrem 537,9 M€ (96,7 M€ menys que l'exercici anterior).

Figura 1: Recursos de l'SFA, liquidació exercici 2019, en termes per càpita

Nota: les dades de les Illes Canàries són difícilment comparables amb la resta de regions pel seu règim especial fiscal. Principalment, l'escassa capacitat tributària es reflecteix que no recapten IVA i tenen un tribut propi (al marge de l'SFA) que es denomina IGIC.

⁵ L'Estat ha reduït de forma temporal el tipus impositiu de l'IVA que afecta a la electricitat, passant d'un 21% a un 10%. En principi, no es realitzarà cap compensació per aquest fet, degut que la reducció del tipus només afecta a un producte i no a tots els productes que tributen al 21%. A efectes pràctics, això comporta que la CA haurà de sufragar la meitat del cost de la mesura aprovada pel Govern estatal. No obstant, sí que s'haurà d'establir una compensació al FSG per a la reducció del tipus impositiu de l'IE sobre l'electricitat, que també es redueix del 5,127% al mínim permès per l'UE de 0,5%.

En conclusió, es pot dir que el model conté elements clàssics de qualsevol model de finançament territorial: parteix de la capacitat tributària que confereixen els diferents tributs cedits inclosos en el model i s'estableix un nivell d'anivellament entre CA per garantir la prestació dels serveis públics fonamentals de forma més o menys homogènia en tot el territori (anivellament horitzontal mitjançant el FGSPF). Però per completar el finançament necessari per atendre aquestes i la resta de competències, el model inclou altres fons que

suposen més anivellament horitzontal i aportacions addicionals de recursos per part de l'Estat (anivellament vertical). L'aplicació pràctica ens dona un SFA excessivament complex i encara molt vinculat al finançament rebut per les CA amb el sistema de finançament previ a la Llei 22/2009 (l'*statu quo*), tal com queda de manifest a l'Informe de la Comissió d'Experts del Sistema de Finançament al 2017⁶ i el Comitè Tècnic Permanent per a l'avaluació del sistema de finançament a 2018⁷.

6.4 Compensació liquidació SII de 2017

Al Consell de Política Fiscal i Financera celebrat a finals de juliol s'anuncià una partida pressupostària en 2022 per solucionar el perjudici econòmic que va suposar per a les CA l'aprovació del canvi en l'anomenat Subministrament Immediat d'Informació (SII) de l'IVA en 2017 i que va implicar rebre menys recursos el 2019, quan es produïa la liquidació de l'SFA de 2017. En concret, les comunitats varen deixar de rebre una de les mensualitats d'IVA corresponents a les empreses que utilitzen l'SII IVA, es a dir, que perdessin un mes de recaptació per aquest canvi de criteri.

Segons s'informà al Consell de Política Fiscal i Financera, el Govern compensarà amb 3.100 M€ a les regions afectades per la liquidació de l'SII IVA, mitjançant una partida específica prevista en els Pressuposts Generals de l'Estat a 2022. Aquesta solució serà aplicable a totes les CA de règim comú i les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla, amb independència que hagin iniciat o no un procés judicial per reclamar la compensació.

L'import corresponent a Illes Balears és d'aproximadament uns 65 M€, segons dades provisionals facilitades pel mateix Ministeri.

7 Tributs cedits fora de l'SFA

Impost sobre el Patrimoni

Aquest impost grava els patrimonis de les persones físiques que se situïn per damunt un determinat llindar relativament elevat (700.000 €), que fa que una part petita de la població presenti autoliquidació d'aquest tribut. El patrimoni es valora a 31 de desembre i la liquidació es fa (en el mateix període de la declaració de la renda) l'any següent. La major part del patrimoni declarat correspon a capital mobiliari i una porció més petita a béns immobles.

Per tant, l'evolució d'aquest tribut queda lligada en gran mesura a l'evolució dels mercats financers i les valoracions dels béns immobles. Aquestes darreres valoracions presenten certa estabilitat, inclús durant la crisi, degut a la seva relació amb les valoracions cadastrals en molts dels casos.

Als Pressuposts de la Comunitat de 2021 es preveia una disminució de la recaptació per la caiguda de les valoracions a 31 de desembre de 2020 derivades de la pandèmia. No obstant això, la recuperació dels mercats als darrers mesos de l'any passat amb les notícies de l'arribada de la vacuna, fa que les estimacions de tancament de 2021 (77,8 M€) se situïn per damunt de les previsions inicials, encara que lleugerament per davall de la recaptació obtinguda a 2020 de 79 M€ (que se basa en valoracions pre-pandèmia, a 31/12/2019). Per 2022 s'espera que la recaptació retorni a valors similars als previs a la pandèmia. En concret, s'estima una recaptació de 79,9 M€.

Impost sobre dipòsits en entitats bancàries

L'impost sobre dipòsits en entitats bancàries és un tribut de caràcter directe que grava els dipòsits constituïts a les entitats de crèdit. El tribut es divideix en dues parts: el 50% de pagament a compte per a l'exercici corrent i la liquidació del 50% de l'exercici anterior. La gestió del tribut és estatal i les CA no tenen capacitat normativa. El tipus impositiu és d'un 0,03%.

De moment no s'adverteix una relació directa d'aquest tribut amb l'activitat econòmica. No hi ha diferències significatives entre les bases imposables d'aquests dos anys a partir de la informació facilitada per l'AEAT. De fet, la previsió és que enguany la recaptació serà similar a la de l'exercici anterior. A l'any 2020 la recaptació corresponent a les Illes Balears va ser de 9,8 M€, superior als 9,6 M€ que preveu aquest exercici. Per al proper exercici, les previsions indiquen uns ingressos de 9,9 M€, que es corresponen a la combinació de la liquidació del 50% de l'exercici de 2021 i el 50% de pagament a compte per a 2022.

Impost sobre activitats del joc (IAJ)

A aquests dos tributs cal afegir l'**Impost sobre activitats del joc (IAJ)**, que hem comentat en l'apartat relatiu a la taxa del joc.

El quadre 5 mostra la previsió per aquests tributs cedits totalment que en aquests moments no formen part de l'SFA.

⁶ https://www.hacienda.gob.es/es-ES/CDI/Paginas/SistemasFinanciacionDeuda/InformacionCCAA/Reforma_SFA.aspx

⁷ Organ que pertany al Consell de Política Fiscal i Financera.

8 Fons estatals (que no pertanyen a l'SFA)

En aquesta secció farem un breu repàs als fons que rep la CA de l'Estat, així com la seva evolució, ja sigui per finançar despesa corrent o despesa de capital. Podem agrupar aquests fons en tres grups. Per una banda, des del 2020 l'Estat ha repartit entre les CA diversos fons perquè aquestes pugin afrontar les majors necessitats de despesa i la caiguda de recursos que ha suposat la pandèmia. D'altra banda, cal

8.1. Fons extraordinaris a rel de la COVID-19

A 2020 l'Estat va decidir donar suport financer a les CA mitjançant diversos fons extraordinaris que s'enumeren a continuació:

- Fons COVID-19 Salut (RDL 7/2020 de març 2020) amb una dotació de 1.000 M€, dels que 300 M€ s'han distribuït entre les CA.
- Ajuts per alimentació infantil (RDL 7/2020 de març 2020) amb una dotació de 25 M€
- Fons destinat a serveis socials (RDL 8/2020 de març 2020) amb una dotació de 300 M€
- Fons extraordinari COVID-19 (RDL 22/2020 de juny 2020) amb una dotació de 16.000 M€.
- Fons COVID-19 explotacions ramaderes (RDL 508/2020 de maig 2020) amb una dotació de 10 M€.
- Fons COVID-19: #PROA+ (20-21) per educació (Resolució de 31 de juliol de 2020) amb una dotació de 40 M€.

8.2. Factor d'Insularitat de les Illes Balears

A l'exercici 2022 s'espera un impuls de la inversió de la Comunitat Autònoma gràcies a l'arribada de les transferències de capital derivades de l'acord sobre el factor d'insularitat que recull el Títol III del Reial decret llei 4/2019, de 22 de febrer, del Règim Especial de les Illes Balears. El passat 23 de setembre de 2021 es va aprovar la metodologia de càlcul del factor d'insularitat. Aquesta s'ha realitzat partint del nivell d'inversió mitjana per habitant anual de l'Estat en el conjunt de les CA de règim comú en el període considerat (2015-2018) i la inversió per habitant realitzada a la nostra Comunitat en el mateix període.

Com a resultat de la metodologia acordada, el factor d'insularitat en l'any base (2020) ascendeix a 109,7 M€. Aquest import coincidirà amb la dotació inicial de 2022. No obstant això, donat el temps transcorregut des de l'aprovació del RDL, s'ha acordat incloure un import addicional de 73,1 M€, que haurà de finançar despesa executada per la Comunitat en els exercicis 2020 i 2021 en àmbits especialment afectats pel fet insular. D'aquesta manera, s'espera que la Llei de Pressuposts Generals de l'Estat de 2022 reculli en el Capítol VII de "Transferències de capital"

8.3. Fons específics o finalistes

La resta de transferències de l'Estat i la seguretat social atenen a motius molt específics i que en la majoria de casos serveixen per finançar despesa afectada, és a dir, en cas de no realitzar la despesa, no es rebrien els ingressos o s'haurien de reintegrar si s'haguessin rebut amb anterioritat. Per això, els ingressos s'assignen directament a la conselleria que té la competència relativa a aquestes despeses. Aquestes transferències s'inclouen en partides dels capítols 4 i 7, segons correspongui a transferències per cobrir despesa corrent o inversions respectivament. La major part corresponen a **transferències per despesa** incloses al capítol 4. Les més destacades, superiors al milió d'euros, previstes als Pressuposts a 2022 són:

- Per **ocupació**, el Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB)

fer una menció especial al Factor d'Insularitat que tot i que s'introduí al RDL 4/2019, no serà fins 2022 quan es comenci a fer efectiu. Finalment, l'Estat transfereix recursos entre les CA de forma recurrent, normalment mitjançant les conferències sectorials que es realitzen periòdicament entre cada un dels ministeris i les conselleries amb competències en la matèria de les CA.

El més rellevant de tots els anteriors, per la seva dotació econòmica i que no suposà un finançament afectat, va ser l'anomenat fons extraordinari COVID-19 de 16.000 M€. Aquest, es dividí en 4 trams, cada un dels quals amb objectius diferents i amb els seus propis criteris de repartiment. Al quadre 6 es recull l'import de cada un dels trams i el seu objectiu prioritari.

Per a l'exercici 2021, l'Estat va continuar amb el seu suport a les CA amb la dotació d'un fons de 13.486 M€ que s'inclougué a l'article 117 dels PGE de 2021. El repartiment finalment es realitzà atenent a la població ajustada de cada una de les CA, tal com recull el RD 684/2021. La quantitat assignada a les Illes Balears ascendeix a 329,8 M€, un 70% s'ha fet efectiva al mes de setembre i la restant es rebrà al novembre.

A més, també cal destacar a 2021 els 855,7 M€ rebuts per ajuts directes a empresaris per compensar els efectes econòmics de la pandèmia. Aquests ajuts no es contemplaven en el Pressupost inicial, però s'introdueixen al RDL 5/2021.

un subconcepte de factor d'Insularitat dotat amb 182,8 M€.

L'article 19 del RDL 4/2019 recull el destí del factor d'insularitat i especifica que servirà per finançar actuacions en el territori de la comunitat autònoma en àmbits d'actuació especialment afectats per la situació d'insularitat i, específicament, en matèries relacionades amb transports, energia, recursos hídrics, infraestructures turístiques, beques per estudis i recerca, entre d'altres.

El factor d'insularitat s'anirà actualitzant basant-se en l'índex d'actualització previst en el RDL 4/2019. En acabar el primer quinquenni es realitzarà un procés d'avaluació per proposar, si escau, la pròrroga o actualització del mateix.

Juntament amb els fons europeus procedents del *Next Generation-EU*, la transferència derivada del factor d'insularitat pot suposar una oportunitat única per modernitzar i transformar les Illes cap a un model econòmic més productiu i sostenible.

rep fons estatals del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE per les seves sigles en castellà) entre els que destaquen els acords de les conferències sectorials en matèria laboral que a 2022 ascendeixen a 20,8 M€ per a formació, 27,5 M€ per a ocupació i 1,7 M€ per a modernització. L'import per formació és similar a l'exercici 2021, en canvi la partida d'ocupació incrementa en 3,3 M€. Com a novetat, a partir de 2021, el SOIB també rep fons de la l'Administració General de l'Estat (AGE), concretament del Ministeri d'Educació i Formació Professional, procedents de la conferència sectorial de formació professional per un import previst de 16,5 M€, aquest import és similar al rebut a 2021, tot i que no figurava als crèdits inicials. Per tant, en total el SOIB s'estima que rebrà 66 M€.

- A **serveis socials** es reben transferències de l'IMSESO i la Seguretat Social. Cal destacar els 34,1 M€ previstos del programa de la dependència (cofinançada al 50% per la CAIB), que augmenten 6,5 M€ respecte als crèdits inicials de 2021, encara que també s'ha rebut durant l'exercici 2021 un import similar. També es reben transferències d'AGE per a la lluita contra la pobresa infantil (1,5 M€), per activitats d'interès social amb el 0,7% de l'IRPF recaptat (5,4 M€), per al bo social tèrmic (1 M€)...
- La Comunitat Autònoma cofinança juntament amb l'Estat, 50% cadascun, actuacions en matèria de serveis socials de les **corporacions locals**. Per aquest concepte preveu rebre 2,6 M€ de l'AGE.
- **Pla responsable**, dotat amb 4,9 M€, està dirigit a millorar les alternatives i possibilitats dels menors de 14 anys.
- La **Conselleria de Salut i Consum** espera rebre de la Seguretat Social 34,7 M€ per assistència sanitària de desplaçats (29,5 M€ a 2021) i 9,1 milions del programa d'estalvi de incapacitat temporal, el mateix import que l'exercici 2021.
- Finalment, també es preveuen transferències corrents de 4,1 M€ d'ingressos a l'**Institut de la Dona** per al pacte de violència de gènere (el mateix import rebut 2021) i 9 M€ per al nou pla d'**habitatge**.

9 Fons europeus

A part de les transferències procedents de l'Estat, la Comunitat Autònoma obté una part important del seu finançament, principalment per despesa de capital, de la UE. Els fons que ingressa la CAIB procedents d'Europa els podem dividir en dos grans grups:

9.1. Fons recurrents

Com cada any, la CAIB participa en la gestió de programes europeus de la Política de Cohesió de la UE. Els principals, que impliquen quanties per damunt de 1 M€ es recullen en el quadre 7, en el qual es pot veure les quantitats ingressades a 2019 i 2020, així com les previsions per a 2021 i 2022.

Des de la **Direcció General de Fons Europeus**, de la Conselleria Fons Europeus, Universitat i Cultura es gestionen el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), el Fons Social Europeu (FSE) i el Programa Operatiu d'Ocupació Juvenil (POEJ). Aquests fons funcionen de la següent manera, la Comunitat Autònoma realitza la despesa i pot demanar cofinançar una part, que es transfereix a la Comunitat Autònoma un cop que s'ha comprovat que es compleixen els requisits del programa (el que s'anomena certificar). Això fa que hi hagi un cert decalatge amb les despeses realitzades i els ingressos rebuts dels fons europeus. En el marc financer de la UE, el cofinançament a passat

9.2. Fons *Next Generation EU*⁸

Al juliol de 2020 la Comissió Europea va aprovar un paquet d'ajudes de 750.000 M€ per al conjunt dels Estats membres dels quals corresponen a Espanya aproximadament 140.000 M€, amb una quantitat de 76.724.000 preassignats corresponent al Pla *Next Generation EU*. La major part d'aquests recursos s'emmarquen en el Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR), la resta correspon a l'instrument "Ajut a la Recuperació per a la Cohesió i els Territoris d'Europa" (REACT-EU).

L'objectiu del Govern de l'Estat amb tots aquests fons és impulsar la recuperació social i econòmica del país després de l'impacte provocat per la COVID-19. Per a això s'enforteix l'Estat de Benestar i s'impulsa un canvi en el model productiu per aconseguir un creixement sostenible i inclusiu que modernitzi el teixit productiu apostant per l'R+D+I i la creació d'ocupació de qualitat, així com fomentar la transició ecològica i digital, la cohesió social i territorial i la igualtat.

els instruments recurrents de la UE i els programes de recuperació extraordinaris generats arran de la COVID-19, els anomenats *Next Generation EU*.

del 50% al 60%. Això es deu a que la renda per càpita relativa s'ha reduït als darrers anys i Balears deixa de forma part de les regions més desenvolupades per passar a la categoria intermèdia de regions en transició.

Per altra banda, l'entitat **Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears (FOGAIBA)** organisme comprès en el sector públic instrumental (SPI) depenent del Govern de les Illes Balears i adscrit a la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació gestiona ingressos procedents del Fons Europeu Agrícola de Garantia (FEAGA), el Fons Europeu de la Pesca i Marítim (FEMP) i el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER). Cal tenir en compte que els fons gestionats pel FOGAIBA no s'inclouen en el pressupost consolidat de la CAIB i per aquesta raó no s'inclouen al quadre anterior.

REACT-EU

El Consell de Política Fiscal i Financera del passat octubre de 2020 acordà que els recursos procedents del programa REACT-EU s'han de destinar a finançar, fonamentalment, operacions en l'àmbit de l'educació, la sanitat i els serveis socials, per pal·liar l'impacte sofert en ells com a conseqüència de la pandèmia, així com per transformar-los estratègicament de cara al futur. Es distribueixen per a la seva execució a través dels Fons FEDER-REACT (Fons Europeu de Desenvolupament Regional) i FSE-REACT (Fons Social Europeu), dins dels programes operatius de l'Estat i de les CA ja existents, afegint un nou eix als mateixos.

Les previsions per a 2022 ascendeixen a 124,9M€ d'ingressos de fons REACT-EU (87 M€ de FEDER i 37,9 M€ de FSE), en ordre a la previsió de certificació de la despesa elegible durant els exercicis 2021, 2022 i 2023.

⁸ Sobre aquests fons es donarà més informació a la memòria que prepararà la Conselleria de Fons Europeus, Universitat i Cultura, tal com contempla l'Ordre de elaboració de pressupostos de la Conselleria d'Hisenda i Relacions Exteriors de dia 17 de juliol de 2021.

MRR

Els recursos del MRR es distribueixen en funció dels eixos i programes definits al Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència elaborat pel Govern d'Espanya. La transferència dels fons que han de gestionar les CA es produeix fonamentalment mitjançant les conferències sectorials, en què s'acorden els criteris de repartiment i la distribució territorial dels crèdits i es fa efectiva amb l'aprovació per part del ministeri corresponent de l'instrument jurídic que formalitza el traspàs.

El pressupost per a 2022 inclou 71,6M€ d'ingressos no financers

10 Classificació econòmica dels ingressos no financers

En el pressupost es mostra la previsió definitiva dels ingressos per a 2021 seguint la classificació econòmica en capítols, articles, conceptes i subconceptes, segons s'indica en l'Ordre, de 17 de juliol, d'elaboració dels pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2022.

En el quadre 8 hi figura l'import total per capítols dels ingressos no financers i els articles conceptes o subconcepte més importants. Donat que en les seccions anteriors ja s'ha justificat la major part d'aquestes partides, en aquesta secció bàsicament resta comentar algunes partides que han quedat fora de l'anàlisi anterior.

En primer lloc, trobam els ingressos de naturalesa tributària en els capítols 1, 2 i 3. El **Capítol 1** inclou els impostos directes. Conté els conceptes 100- La tarifa autonòmica de l'impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF), 110- Impost general sobre successions i donacions, 111- Impost extraordinari sobre el patrimoni de les persones físiques i 112- Impost sobre dipòsits en entitats bancàries. Tots ells comentats prèviament. L'import total d'aquest capítol és de 1.636,3 M€ i representa un 35% dels ingressos no financers.

En el **Capítol 2** es recullen la resta d'impostos: els impostos indirectes. En aquest capítol hi trobam tributs que pertanyen a l'SFA subjectes a liquidació com són l'Impost sobre el valor afegit (21), la majoria d'impostos especials (220.01.- IE sobre la cervesa, 220.03.- IE sobre l'alcohol i begudes derivades, 220.04.- IE sobre les labors del tabac, 220.05.- IE sobre els hidrocarburs, 220.07.- IE sobre productes intermedis i 220.09.- IE sobre l'electricitat). Tributs no subjectes a liquidació com l'ITPAJD en els conceptes 200- Impost sobre transmissions "inter-vius" i 201- Impost sobre actes jurídics documentats, i el subconcepte 220.06.- Impost especial sobre determinats mitjans de transport. Finalment també trobam tres tributs propis: en l'article 28 trobam els conceptes 281- Impost sobre estades turístiques, 283- Cànon de sanejament d'aigües i el nou Cànon d'abocament i incineració de residus (284). Tots aquest conceptes ja s'han analitzat en els apartats anteriors. Els impostos indirectes representen la principal font de finançament de la CAIB i ascendeixen a 2.510,5, el que representa un 54% dels ingressos no financers.

El **Capítol 3** (78,6 M€) té un pes inferior als dos anteriors, representa un 1,7% dels ingressos no financers. Recull l'article 30 Taxes, 31 Preus públics i altres ingressos. Destaca el ja comentat concepte 300.- Taxa del joc (en el qual es comptabilitza també l'Impost sobre activitats del Joc), que amb una recaptació prevista d'uns 32,2 M€ representa més de la meitat de la recaptació esperada d'aquest concepte. En el Servei de Salut pren molt de pes l'article 31 derivat de la facturació de prestacions d'assistència sanitària. L'article 39 Altres Ingressos conté les previsions per recàrrecs i multes i altres ingressos.

del MRR repartits en els Capítols 4 i 7 provinents de l'Administració General de l'Estat (AGE), dels quals se'n té constància fefaent dels imports o anualitats en l'àmbit de la programació sectorial. Es tracta d'una previsió de mínims ja que s'espera que la xifra final pugui duplicar o triplicar la previsió esmentada un cop es vagin concretant les línies de finançament i es conegui el detall dels PGE 2022. Aquests recursos es complementaran amb els ingressos produïts en el 2021 per a finançar despesa executable en el 2022 a data d'aquest informe i que formaran part dels ingressos financers com a variació dels actius financers (al Capítol 8) per import de 115,1M€ addicionals, a fi i efecte de procurar la transparència i traçabilitat pressupostària dels recursos MRR.

El **Capítol 4** conté les transferències corrents que es preveu rebre de distints tipus d'ens, principalment l'Estat i la UE. Tal com s'ha reflectit a les dues seccions anteriors.

El Capítol 4 es recullen importants quanties que es reben de l'Estat i de la UE (FSE i POEJ) per a despesa corrent. No obstant, l'import total del capítol representa un pes petit dels ingressos no financers. En total 22 M€ que representa només un 0,5% dels ingressos no financers. Fins i tot, algun exercici d'aquest capítol presenta un saldo negatiu, com va succeir a 2021. Això, es deu a les transferències negatives del FGSPF i el FSG que a 2022 es preveu que arribin als 888,6 M€.

Entre el pressupost inicial d'aquest Capítol i la previsió de tancament hi ha casi mil milions de diferència. Aquesta diferència s'explica, principalment, pels ajuts directes als empresaris, establerts al RDL 5/2021 i que a les Illes Balears ha suposat una transferència de 855 M€. Aquest import no estava previst ni als PGE ni als Pressupost de la Comunitat i finalment han arribat a la Comunitat per poder gestionar els ajuts.

El **Capítol 5** recull els ingressos patrimonials. Conté els ingressos per interessos de bestretes i préstecs concedits, dipòsits, els dividendes i participació en beneficis, les rendes de béns immobles, el producte de concessions i aprofitaments especials i altres ingressos patrimonials. En destaca el subconcepte 54002 Lloguers d'edificis en general. En qualsevol cas, aquest capítol té un pes molt petit al pressupost, representa al voltant d'un 0,1% dels ingressos no financers.

Per la seva banda, el **Capítol 6** reflecteix l'Alienació d'inversions reals. Distingeix la previsió d'ingressos per alienació de terrenys i d'altres inversions reals. No obstant, per aquest exercici, al igual que per 2021, no s'ha previst cap ingrés en aquest capítol.

El **Capítol 7** conté les transferències de capital que es preveu rebre de distints tipus d'ens. A l'exercici 2022 el gruix de transferències de capital provenen de Fons de la UE (comentats al punt 6) i el Factor d'Insularitat (també comentat a la secció 5.2).

A l'igual que succeeix a exercicis anteriors, al Capítol 7 figura una partida corresponent al **Conveni de Carreteres** d'acord amb el protocol entre l'AGE i la CAIB per al finançament de carreteres, de 3 de desembre de 2015. Per l'any 2022, els Pressuposts inclouen 110 M€ per aquest concepte, una xifra superior als 60 M€ de l'exercici 2021, però inferior als 120 M€ de 2020. Encara que a data d'avui no s'ha rebut cap transferència de l'Estat per aquest concepte, els compromisos ascenden a 240 M€.

11 Annex Part II

Quadre 1: Evolució dels ingressos procedents dels tributs propis en milers d'euros

Tributs propis	2019	2020	Pressupost 2021	Previsió Tancament 2021	Previsió 2022	Var 2022 - inicial 2021	Var 2022 - prev tancament 2021
281- Impost s/estades turístiques	131.607	36.808	56.927	15.276	140.000	145,9%	816,5%
283- Cànon de sanejament d'aigües	85.759	78.118	83.731	81.915	84.367	0,8%	3,0%
286- Mediambientals/residus	0	0	460	0	2.837	516,2%	-
Total tributs propis	217.365	114.927	141.118	97.651	227.203	61,0%	132,7%

Quadre 2: Sistema de finançament Autonòmic vigent (Llei 22/2009)

		Cessió	Bestreta a l'any t	Liquidació a l'any t+2
Tributs cedits	IRPF, IVA, IE*	Parcial	Sí	Sí
	ITP, AJD, ISD, Tributs sobre el joc, i sobre determinats mitjans de transport	Total	No	No
Transferències incondicionades	Fons de garantia dels serveis públics fonamental (FGSPF)		Sí	Sí
	Fons de suficiència global (FSG)		Sí	Sí
	Fons de convergència (Fons cooperació i fons de competitivitat)		No	Sí

Nota: l'impost sobre el patrimoni és un tribut cedit totalment per la Llei 22/2009, però no s'inclou a la capacitat tributària per als càlculs de la liquidació de l'SFA. Els tributs sobre el joc inclouen una part que gestiona la Comunitat Autònoma, i sobre la qual té capacitat normativa, i una altra part estatal. (*) L'IE sobre l'electricitat s'engloba dins els impostos especials (IE), encara que la seva recaptació està cedida totalment a les CA.

Quadre 3: Ingressos del Sistema de Finançament Autonòmic subjectes a liquidació en milers d'euros

	2019	2020	Pressupost 2021	Previsió Tancament 2021	Previsió 2022	Var 2022 - inicial 2021	Var 2022 - prev tancament 2021
a.- Bestretes a compte de l'exercici n i liq negs 2008-2009							
100.00.- Tarifa autonòmica de l'IRPF/PIE (2002)	1.165.605	1.311.640	1.364.100	1.364.100	1.414.460	3,7%	3,7%
210.00.- Impost sobre el valor afegit	1.347.266	1.384.397	1.373.883	1.373.883	1.462.178	6,4%	6,4%
220.01.- IE sobre la cervesa	5.251	5.502	5.477	5.477	6.050	10,5%	10,5%
220.03.- IE sobre l'alcohol i begudes derivades	14.609	14.136	14.727	14.727	13.953	-5,3%	-5,3%
220.04.- IE sobre les labors del tabac	165.372	162.991	165.309	165.309	117.510	-28,9%	-28,9%
220.05.- IE sobre els hidrocarburs	247.890	238.916	224.557	224.557	198.540	-11,6%	-11,6%
220.07.- IE sobre productes intermedis	436	429	458	458	509	11,2%	11,2%
220.09.- IE sobre l'electricitat	32.237	33.989	35.478	35.478	36.242	2,2%	2,2%
400.01.- Fons de garantia serveis públics fonamentals	-286.120	-323.105	-348.197	-348.197	-263.578	-24,3%	-24,3%
400.02.- Fons de suficiència/suficiència global	-710.410	-732.832	-743.531	-743.531	-837.894	12,7%	12,7%
400.08.- Reint ajorn liqs negs 2008/200	-12.683	-12.683	-12.683	-12.683	-12.683	0,0%	0,0%
Total bestretes a compte	1.969.453	2.083.380	2.079.577	2.079.577	2.135.288	2,7%	2,7%
b.- Liquidació de l'exercici (n-2)/altres							
100.00.- Tarifa autonòmica de l'IRPF	206.525	285.041	154.955	153.358	7.058	-95,4%	-95,4%
210.00.- Impost sobre el valor afegit	29.886	61.002	26.916	63.632	-135.243	-602,5%	-312,5%
220.01.- IE sobre la cervesa	221	419		682			
220.03.- IE sobre l'alcohol i begudes derivades	-334	562		1.299			
220.04.- IE sobre les labors del tabac	4.094	-7.017		-4.445			
220.05.- IE sobre els hidrocarburs	7.735	-3.203		-17.239			
220.07.- IE sobre productes intermedis	-34	-4		60			
220.09.- IE sobre l'electricitat	-913	743		3.181			
220.99.- IE, impostos especials (global)	0	0	-16.291	0	-126.569	676,9%	
400.01.- Fons de garantia serveis públics fonamentals	-167.808	-162.176	-48.564	-78.173	54.139	-211,5%	-169,3%
400.02.- Fons de suficiència/suficiència global	39.034	-1.155	4.048	4.048	158.729	3820,8%	3820,8%
400.03.- Fons de convergència, competitivitat	582.301	639.726	686.364	676.469	579.783	-15,5%	-14,3%
Total liquidació (n-2)	700.706	813.940	807.429	802.871	537.897	-33,4%	-33,0%
Total	2.670.160	2.897.320	2.887.006	2.882.449	2.673.185	-7,4%	-7,3%

Quadre 4: Ingressos de tributs cedits totalment de l'SFA no subjectes a liquidació en milers d'euros

Tributs cedits de l'SFA no subjectes a liquidació	2019	2020	Pressupost 2021	Previsió Tancament 2021	Previsió 2022	Var 2022 - inicial 2021	Var 2022 - prev tancament 2021
110- Impost general sobre successions i donacions	119.891	111.554	111.679	128.126	125.000	11,9%	-2,4%
200- Impost sobre transmissions "inter-vius"	449.458	395.944	313.306	525.000	537.418	71,5%	7,5%
201- Impost sobre actes jurídics documentats	112.088	116.789	103.244	132.330	142.233	37,8%	7,5%
220.06.- Impost especial sobre determinats mitjans de transport	33.000	21.686	22.004	24.854	30.434	38,3%	22,5%
300- Taxes de joc	37.602	27.216	31.879	30.016	32.616	2,3%	8,7%

Quadre 5: Ingressos de tributs cedits totalment no inclosos a l'SFA (Llei 22/2009) en milers d'euros

Tributs cedits no inclosos a l'SFA	2019	2020	Pressupost 2021	Previsió Tancament 2021	Previsió 2022	Var 2022 - inicial 2021	Var 2022 - prev tancament 2021
111- Impost extraordinari sobre el patrimoni de les persones físiques	70.390	79.082	63.776	77.852	79.869	25,2%	2,6%
112- Impost sobre dipòsits en entitats bancàries	7.949	9.779	8.576	9.609	9.920	15,7%	3,2%

Quadre 6: Recursos dels fons extraordinari COVID-19 en milers d'euros

Fons COVID-19 (16.000 M€) RDL 22/2020	Objectiu prioritari	Import total	Import Balears
Tram 1	Sanitat	6.000.000	104.537
Tram 2	Sanitat	3.000.000	64.799
Tram 3	Educació	2.000.000	50.280
Tram 4a	Disminució d'ingressos tributaris	4.200.000	203.267
Tram 4b	Transport	800.000	15.515
Total		16.000.000	458.356

Quadre 7: Fons Europeus rebuts a la CAIB al 2019 i les previsions per a 2021 i 2022 en milers d'euros (només imports superiors a 1 M€)

	2019	2020	2021 Inicial	2021 Tancament*	2022
FEDER	16.528	11.561	25.781	32.079	4.400
FSE	4.719	2.844	10.085	15.157	4.683
POEJ	7.968	5.498	8.027	7.895	7.000
Total	29.215	19.903	43.893	55.131	16.083

(*) Aquests valors previstos per a 2021 superen àmpliament els crèdits inicials recollits al Pressuposts Generals de la CAIB de 2021.

Quadre 8: Ingressos consolidats de la CAIB en milers d'euros al 2022 (Estructura Econòmica)

	2019	2020	Pressupost 2021	Prev. Tancament 2021	Prev 2022	Var. 2022 - inicial 2021	Var 2022 - prev tancament 2021
Capítol 1. Imposts directes	1.570.360	1.797.095	1.703.086	1.733.045	1.636.306	-3,9%	-5,6%
Impost sobre successions i donacions	119.891	111.554	111.679	128.126	125.000	11,9%	-2,4%
Impost sobre la renda de les persones físiques	1.372.130	1.596.681	1.519.055	1.517.458	1.421.518	-6,4%	-6,3%
Bestretes a compte	1.165.605	1.311.640	1.364.100	1.364.100	1.414.460	3,7%	3,7%
Previsió liquidació n-2	206.525	285.041	154.955	153.358	7.058	-95,4%	-95,4%
Impost sobre el patrimoni	70.390	79.082	63.776	77.852	79.869	25,2%	2,6%
Impost sobre dipòsits en entitats bancàries	7.949	9.779	8.576	9.609	9.920	15,7%	3,2%
Capítol 2. Imposts indirectes	2.665.626	2.542.209	2.410.186	2.646.894	2.510.459	4,2%	-4,3%
Impost sobre el valor afegit	1.377.152	1.445.399	1.400.799	1.437.515	1.326.934	-5,3%	-7,7%
Bestretes a compte	1.347.266	1.384.397	1.373.883	1.373.883	1.462.178	6,4%	6,4%
Previsió liquidació n-t	29.886	61.002	26.916	63.632	-135.243	-602,5%	-312,5%
Imposts especials subjectes a liquidació	476.564	447.464	429.715	429.543	246.236	-42,7%	-42,7%
Bestretes a compte IE s/ alcohol i begudes	14.609	14.136	14.727	14.727	13.953	-5,3%	-5,3%
Bestretes a compte IE s/ productes intermedis	436	429	458	458	509	11,2%	11,2%
Bestretes a compte IE s/ cervesa	5.251	5.502	5.477	5.477	6.050	10,5%	10,5%
Bestretes a compte IE s/ labors del tabac	165.372	162.991	165.309	165.309	117.510	-28,9%	-28,9%
Bestretes a compte IE s/ hidrocarburs	247.890	238.916	224.557	224.557	198.540	-11,6%	-11,6%
Bestretes a compte IE s/ electricitat	32.237	33.989	35.478	35.478	36.242	2,2%	2,2%
Previsió liquidació n-2	10.768	-8.499	-16.291	-16.463	-126.569	676,9%	668,8%
Altres impostos especials	33.000	21.686	22.004	24.854	30.435	38,3%	22,5%
IE s/ determinats mitjans de transport	33.000	21.686	22.004	24.854	30.434	38,3%	22,5%
Imposts sobre transmissions patrimonials i AJD	561.545	512.733	416.550	657.330	679.651	63,2%	7,5%
200- Impost sobre transmissions "inter-vius"	449.458	395.944	313.306	525.000	537.418	71,5%	7,5%
201- Impost sobre actes jurídics documentats	112.088	116.789	103.244	132.330	142.233	37,8%	7,5%
Tributs propis	217.365	114.927	141.118	97.651	227.203	61,0%	132,7%
281- Impost s/estades turístiques	131.607	36.808	56.927	15.276	140.000	145,9%	816,5%
283- Cànon de sanejament d'aigües	85.759	78.118	83.731	81.915	84.367	0,8%	3,0%
286- Mediambiental s/residus	0	0	460	460	2.837	516,2%	516,2%
Capítol 3. Taxes, preus públics i altres ingressos	121.337	115.235	79.052	122.690	78.642	-0,5%	-35,9%
Taxa Joc	37.602	27.216	31.879	30.016	32.616	2,3%	8,7%
Resta c3	83.735	88.020	47.174	92.674	46.026	-2,4%	-50,3%

Capítol 4. Transferències corrents	-397.829	35.219	-2.884	924.089	22.010	-863,3%	-97,6%
Fons de garantia	-453.928	-485.281	-396.761	-426.370	-209.438	-47,2%	-50,9%
Bestretes a compte	-286.120	-323.105	-348.197	-348.197	-263.578	-24,3%	-24,3%
Previsió liquidació n-2	-167.808	-162.176	-48.564	-78.173	54.139	-211,5%	-169,3%
Fons de suficiència global	-671.376	-733.987	-739.483	-739.483	-679.165	-8,2%	-8,2%
Bestretes a compte	-710.410	-732.832	-743.531	-743.531	-837.894	12,7%	12,7%
Previsió liquidació n-2	39.034	-1.155	4.048	4.048	158.729	3820,8%	3820,8%
Fons de Convergència	582.301	639.726	686.364	676.469	579.783	-15,5%	-14,3%
Ajornament liq. Neg. 2009	-12.683	-12.683	-12.683	-12.683	-12.683	0,0%	0,0%
Resta capítol 4	157.858	627.444	459.679	1.426.157	343.513	-25,3%	-75,9%
Capítol 5. Ingressos patrimonials	4.395	3.642	4.137	3.930	3.848	-7,0%	-2,1%
INGRESSOS CORRENTS	3.963.889	4.493.401	4.193.578	5.430.649	4.251.265	1,4%	-21,4%
Capítol 6. Alienació d'inversions reals	4.850	181	0	3	0	-	-100,0%
Capítol 7. Transferències de capital	59.423	53.431	177.154	213.460	421.579	138,0%	97,5%
INGRESSOS DE CAPITAL	64.273	53.612	177.154	213.462	421.579	138,0%	97,5%
TOTAL INGRESSOS NO FINANCERS	4.028.162	4.547.013	4.370.732	5.644.111	4.672.845	6,9%	-16,8%

Nota: En el 2022 es preveu una caiguda molt important del Capítol 4 i, en particular, de les partides incloses a la "Resta de Capítol 4". Això, bàsicament es deu, tal com s'ha explicat al text, a que a 2021 es varen rebre de l'Estat 855 M€ per ajuts directes a empresaris (RDL 5/2021).

Quadre 9: Ingressos consolidats de la CAIB en milers d'euros (Estructura de Finançament)

	2019	2020	Pressupost 2021	Prev. Tancament 2021	Previsió 2022	Var 2022 - inicial 2021	Var 2022 - prev tancament 2021
A.1.- Rendiment dels tributs cedits							
110- Impost general sobre successions i donacions	119.891	111.554	111.679	128.126	125.000	11,9%	-2,4%
111- Impost extraordinari sobre el patrimoni de les persones físiques	70.390	79.082	63.776	77.852	79.869	25,2%	2,6%
112- Impost sobre dipòsits en entitats bancàries	7.949	9.779	8.576	9.609	9.920	15,7%	3,2%
200- Impost sobre transmissions "inter-vius"	449.458	395.944	313.306	525.000	537.418	71,5%	7,5%
201- Impost sobre actes jurídics documentats	112.088	116.789	103.244	132.330	142.233	37,8%	7,5%
220.06.- Impost especial sobre determinats mitjans de transport	33.000	21.686	22.004	24.854	30.434	38,3%	22,5%
Total A.1.- tributs cedits	792.774	734.834	622.585	897.772	924.874	48,6%	6,0%
A.2.- Rendiment dels tributs propis							
281- Impost s/estades turístiques	131.607	36.808	56.927	15.276	140.000	145,9%	816,5%
283- Cànon de sanejament d'aigües	85.759	78.118	83.731	81.915	84.367	0,8%	3,0%
286- Mediambiental s/residus	0	0	460	460	2.837	516,2%	516,2%
Total A.2.- tributs propis	217.365	114.927	141.118	97.651	227.203	61,0%	132,7%
A.3.- Taxes, ingressos propis/afectes als serveis transferits i altres ingressos							
300- Taxes de joc	37.602	27.216	31.879	30.016	32.616	2,3%	8,7%
Altres taxes	83.735	88.020	47.174	92.674	46.026	-2,4%	-50,3%
Total A.3.- taxes, ingressos propis/afectes als serveis transferits	121.337	115.235	79.052	122.690	78.642	-0,5%	-35,9%
A.4.- Ingressos patrimonials							
Total A.4.- ingressos patrimonials	4.395	3.642	4.137	3.930	3.848	-7,0%	-2,1%
A.5.- Alienació d'inversions	4.395	3.642	4.137				
Total A.5.- alienació d'inversions	4.850	181	0	3	0	-	-100,0%
A.6.- Finançament autonòmic							
a.- Bestretes a compte de l'exercici n i liq negs 2008-2009							
100.00.- Tarifa autonòmica de l'IRPF/PIE (2002)	1.165.605	1.311.640	1.364.100	1.364.100	1.414.460	3,7%	3,7%
210.00.- Impost sobre el valor afegit	1.347.266	1.384.397	1.373.883	1.373.883	1.462.178	6,4%	6,4%
220.01.- IE sobre la cervesa	5.251	5.502	5.477	5.477	6.050	10,5%	10,5%
220.03.- IE sobre l'alcohol i begudes derivades	14.609	14.136	14.727	14.727	13.953	-5,3%	-5,3%
220.04.- IE sobre les labors del tabac	165.372	162.991	165.309	165.309	117.510	-28,9%	-28,9%
220.05.- IE sobre els hidrocarburs	247.890	238.916	224.557	224.557	198.540	-11,6%	-11,6%
220.07.- IE sobre productes intermedis	436	429	458	458	509	11,2%	11,2%
220.09.- IE sobre l'electricitat	32.237	33.989	35.478	35.478	36.242	2,2%	2,2%
400.01.- Fons de garantia serveis públics fonamentals	-286.120	-323.105	-348.197	-348.197	-263.578	-24,3%	-24,3%
400.02.- Fons de suficiència/suficiència global	-710.410	-732.832	-743.531	-743.531	-837.894	12,7%	12,7%
400.08.- Reintegrament ajornament liquidacions negatives 2008/2009 204 mensualitats	-12.683	-12.683	-12.683	-12.683	-12.683	0,0%	0,0%
Total bestretes a compte	1.969.453	2.083.380	2.079.577	2.079.577	2.135.288	2,7%	2,7%

b.- Liquidació de l'exercici (n-2)/altres							
100.00.- Tarifa autonòmica de l'IRPF	206.525	285.041	154.955	153.358	7.058	-95,4%	-95,4%
210.00.- Impost sobre el valor afegit	29.886	61.002	26.916	63.632	-135.243	-602,5%	-312,5%
220.01.- IE sobre la cervesa	221	419		682			
220.03.- IE sobre l'alcohol i begudes derivades	-334	562		1.299			
220.04.- IE sobre les labors del tabac	4.094	-7.017		-4.445			
220.05.- IE sobre els hidrocarburs	7.735	-3.203		-17.239			
220.07.- IE sobre productes intermedis	-34	-4		60			
220.09.- IE sobre l'electricitat	-913	743		3.181			
220.99.- IE, impostos especials (global)	0	0	-16.291	0	-126.569	676,9%	
400.01.- Fons de garantia serveis públics fonamentals	-167.808	-162.176	-48.564	-78.173	54.139	-211,5%	-169,3%
400.02.- Fons de suficiència/suficiència global	39.034	-1.155	4.048	4.048	158.729	3820,8%	3820,8%
400.03.- Fons de convergència, competitivitat	582.301	639.726	686.364	676.469	579.783	-15,5%	-14,3%
Total liquidació (n-2)	700.706	813.940	807.429	802.871	537.897	-33,4%	-33,0%
Total A.6.- finançament autonòmic	2.670.160	2.897.320	2.887.006	2.882.449	2.673.185	-7,4%	-7,3%
A.7.- Aportacions alienes							
a.- Transferències corrents							
Total transferències corrents	157.858	627.444	459.679	1.426.157	343.513	-25,3%	-75,9%
b.- Transferències de capital							
Total transferències de capital	59.423	53.431	177.154	213.460	421.579	138,0%	97,5%
Total A.7.- aportacions alienes	217.281	680.874	636.833	1.639.616	765.092	20,1%	-53,3%
TOTAL INGRESSOS NO FINANCERS	4.028.162	4.547.013	4.370.732	5.644.111	4.672.845	6,9%	-16,8%

G CONSELLERIA
O MODEL ECONÒMIC,
I TURISME I TREBALL
B DIRECCIÓ GENERAL
/ MODEL ECONÒMIC
I OCUPACIÓ